

Vedlegg

Næringsliv 2030 – strategi for næringsutvikling

Innhold

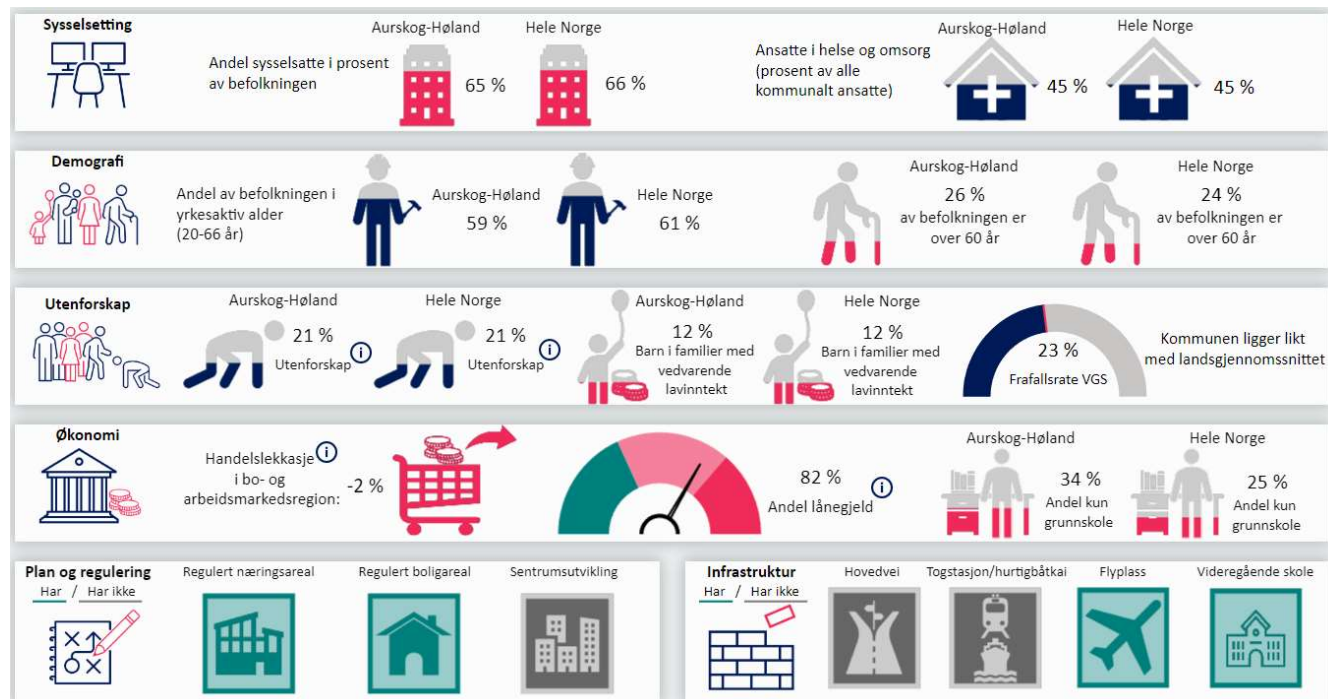
Vedlegg 1 Kunnskapsgrunnlaget for næringsstrategien – en oppsummering.....	2
Næringsrettede rapporter	7
Muligheter for Vikens næringsliv i etterkant av korona, Menon Economics	7
Innsikt i utviklingstrekk. Aurskog-Høland kommune, Norges Vel (2022)	7
Lærdommer fra gode vertskommuner for næringsutvikling, KS/Samfunnsøkonomisk Analyse (2021)	9
Smart spesialisering som metode for regional næringsutvikling, regjeringen.no (2023).....	9
Litteratur	10
Vedlegg 2: Medvirkningsprosess til næringsstrategien– en oppsummering.....	11
Vedlegg 3 Lovpålagte oppdrag Landbruk.....	14
Tillegg – lokale tiltaksstrategier og retningslinjer	19
Tiltaksstrategi for bruk av SMIL-midler i Aurskog-Høland kommune.....	19
Retningslinjer for søknader om tilskudd til bygging og ombygging av skogsveger, skogkultur og miljøtiltak i skog for Aurskog-Høland kommune	21
Vedlegg 4 Lovpålagte oppdrag alkohol- og serveringsbevillinger og tobakk.....	28
Vedlegg 5 Oversikt over samarbeid	32
Vedlegg 6 – Aktivitetsplan 2023 med forslag til handlingsplan fra 2024	36
Utdypende beskrivelse av de prioriterte tiltakene:	37

Vedlegg 1

Kunnskapsgrunnlaget for næringsstrategien – en oppsummering

Aurskog-Høland kommune er en distriktskommune med vekst både i innbyggere og næringsliv. Vi er en stor kommune i areal med 1145 km².

I slutten av 2022 bodde det 17 938 personer i Aurskog-Høland kommune. De siste to årene har det vært en befolkningsøkning på omtrent 1%. Statistisk sentralbyrå estimerer at folketallet i vår kommune kommer til å øke til 18 784 i 2030 og 21 270 i 2050 (SSB 2023a).

Figuren over er hentet fra KS sitt fremtidsverktøy som gir et oversiktsbilde over Aurskog-Høland i forhold til nasjonalt gjennomsnitt (KS 2023). Det er registrert litt over 3000 bedrifter i kommunen. I 2022 ble det registrert 234 nye virksomheter (Purehelp (2023)).

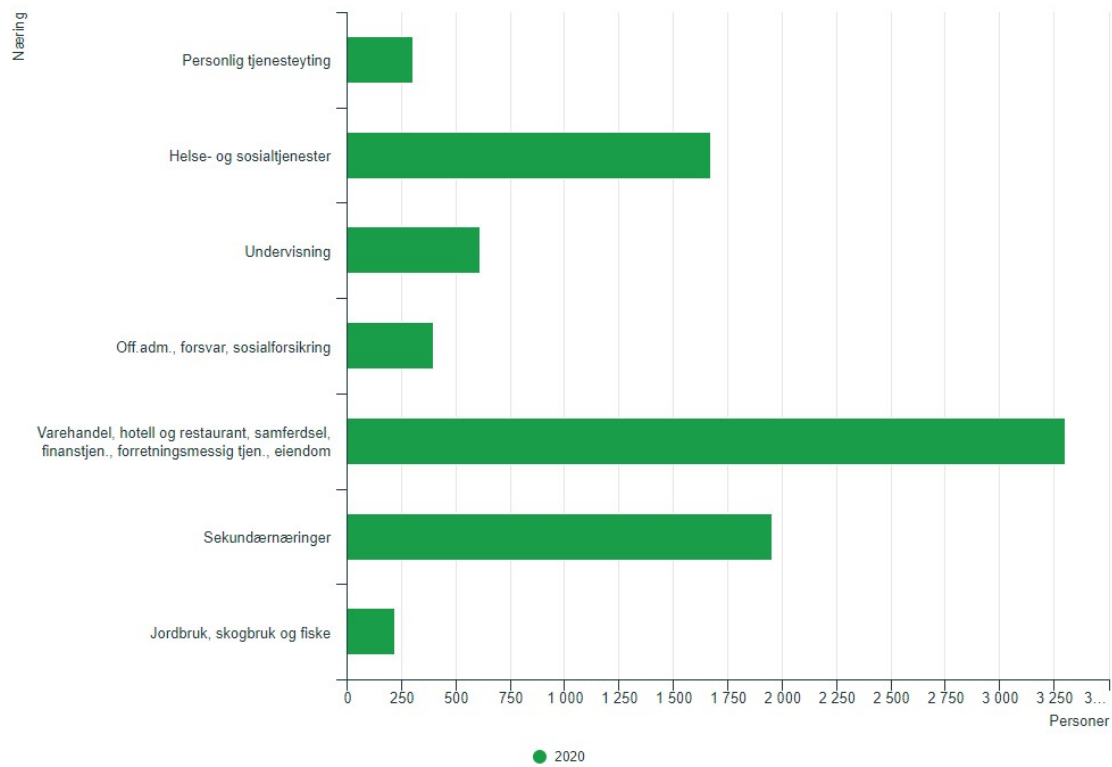
I NHOs Kommune-NM, er Aurskog-Høland kommune rangert som nr. 127 av 356 nasjonalt og nr. 33 av 51 i Viken fylke. Vi har god variasjon i næringslivet vårt (plass 115) og har en høy andel som er ansatt i privat sektor med 68,6% (plass 106). Som andre kommuner med befolkningsvekst, har vi en sunn demografi (54. plass).

Med den sentrale beliggenheten i ytterkanten av et stort arbeidsmarked, er det en stor andel av våre innbyggere som pendler ut av kommunen på jobb. I Aurskog-Høland er det 34,9% som pendler ut av kommunen på arbeid, mens gjennomsnittet i landet er 34% (Regional analyse 2021). Pendlingen er også illustrert i figuren under.

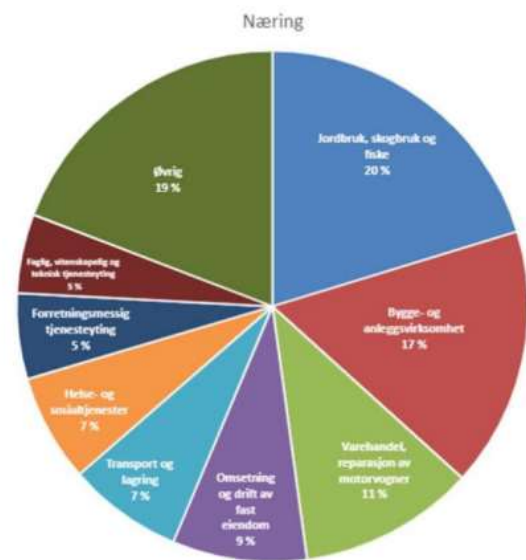

172 personer er per desember 2022 helt arbeidsledige, det utgjør 1,9% av arbeidsstyrken i kommunen (NAV 2023). Dette er det samme som for Viken fylke.

Tabellen under viser hva innbyggerne i Aurskog-Høland jobber med (SSB 2023a).

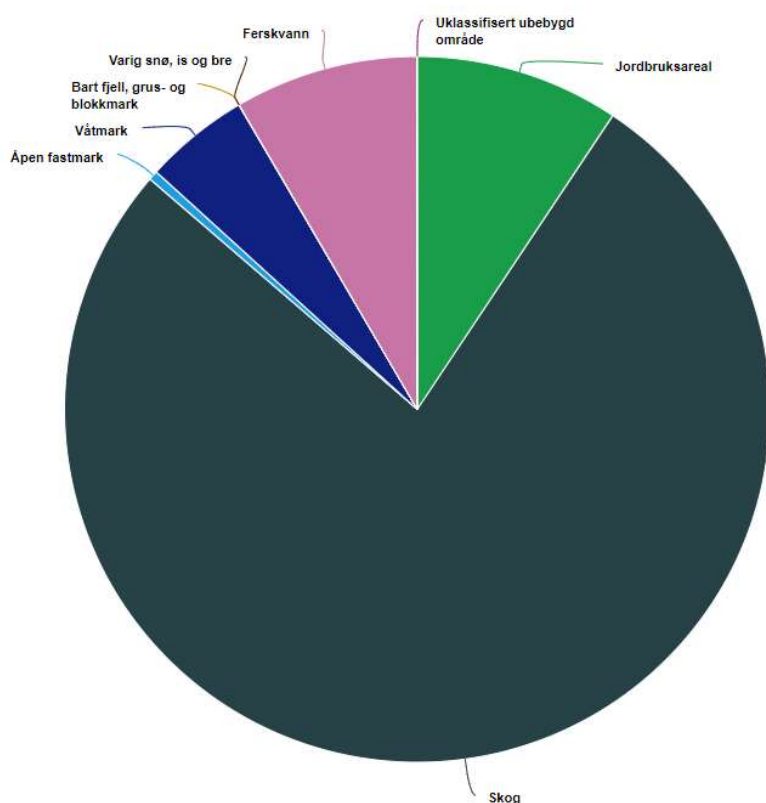

De største næringene er varehandel, hotell, samferdsel, eiendom, finans, samferdsel, m.m., etterfulgt av sekundærnæringer og helse- og sosialtjenester. I figuren nedenfor vises fordelingen på andel ansatte innen de ulike næringene:

Oversikten er hentet fra *Det kongelige selskap for Norges Vel / Aurskog-Høland kommune* (2022 s.15).

Arealforvaltning

77 % av kommunens areal er dekket av skog, 8 % er ferskvann, og 5 % er våtmark. Omtrent 9 % av totalarealet er dyrka areal, det vil si 101 500 dekar (Skogbruket i Aurskog-Høland 2022).

Arealklasser fra AR5

	Areal (daa)	%
Fulldyrka jord	101 588	9.7
Overflatedyrka jord	100	0.0
Innmarksbeite	3 334	0.3
Produktiv skog	837 439	79.6
Uproduktiv skog	25 267	2.4
Åpen myr	53 749	5.1
Åpen jorddekt fastmark	6 396	0.6
Åpen skrin fastmark	841	0.1
Bebygd	15 186	1.4
Samferdsel	6 980	0.7
Snø og isbre	0	0.0
Totalt kartlagt i AR5	1 050 880	99.8

Kilde: NIBIO, AR5 årsversjon 2022.

Totalt areal fra Kartverket

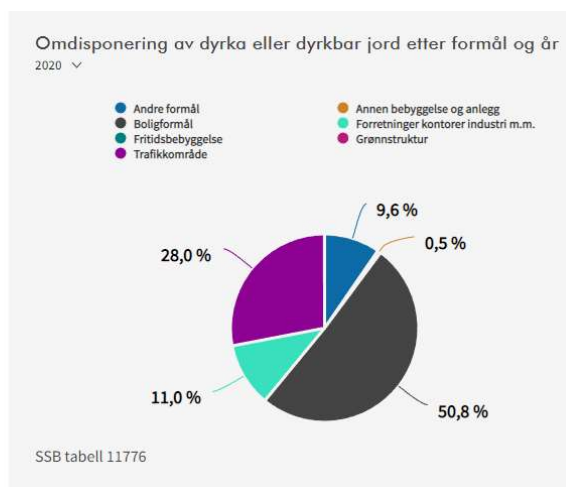
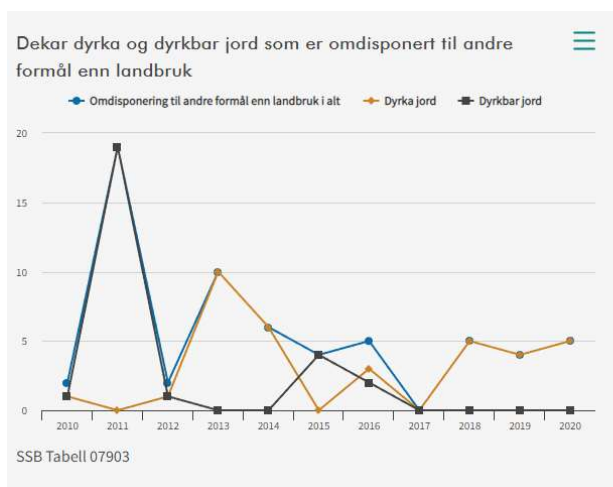
	Areal (daa)
Land	1 052 580
Ferskvann	92 220
Totalt	1 144 800

Kilde: Kartverket, 2023.

Det er nesten 35 000 dekar som kan dyrkes opp. Dette er areal som ikke har kvalitet som matproduksjon. Hvert år dyrkes det opp ca 100 dekar. Jordforbedringstiltak vil også øke andelen matproduksjon.

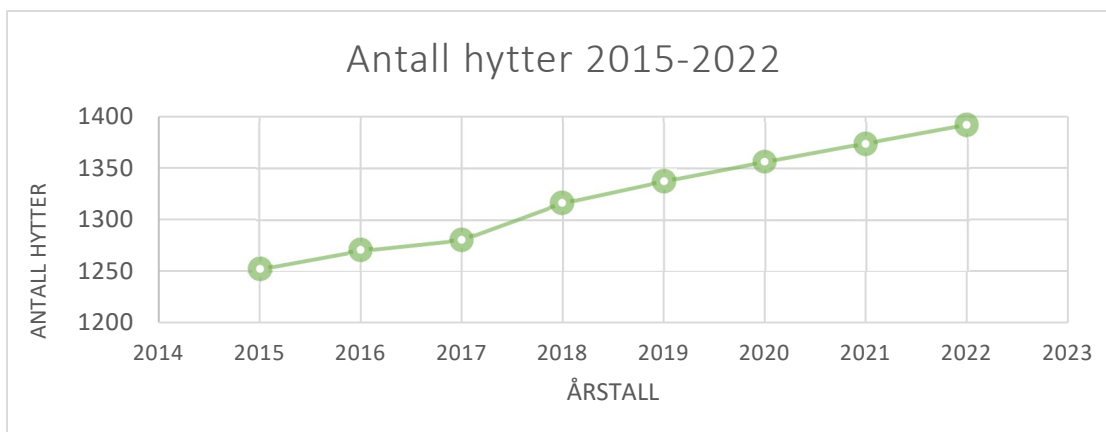
Årlig tilvekst i skogen er ca 330 000 kubikk og årlig hogges det ca 200 000 kubikk.

Andelen dyrka og dyrkbar jord som er omdisponert areal har de siste årene vært lavt. Oversikt over andel dyrka og omdisponert jord er vist i figurene nedenfor (SSB 2021).

Muligheter:

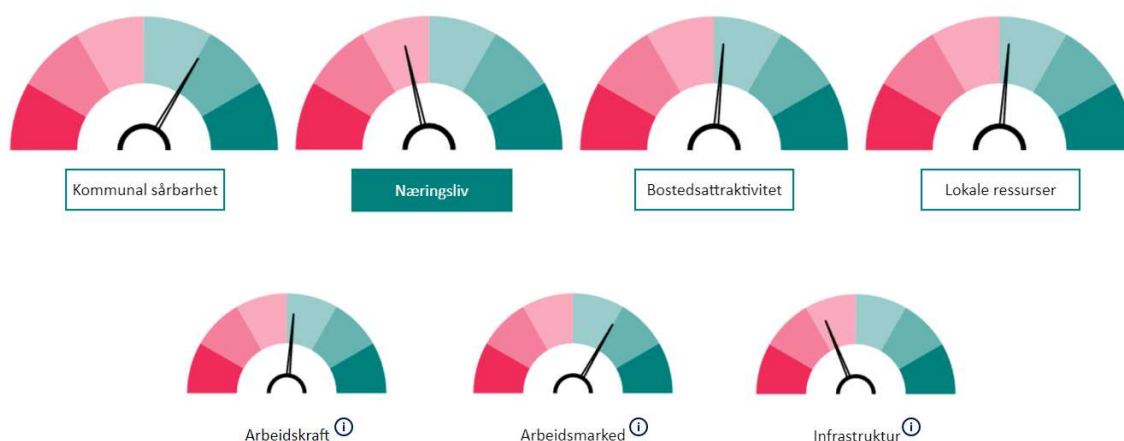
Aurskog-Høland har 1392 hytter (SSB 2022). Hytteantallet har økt gradvis fra 2015 til 2022, se illustrasjon i grafen nedenfor (SSB 2022).

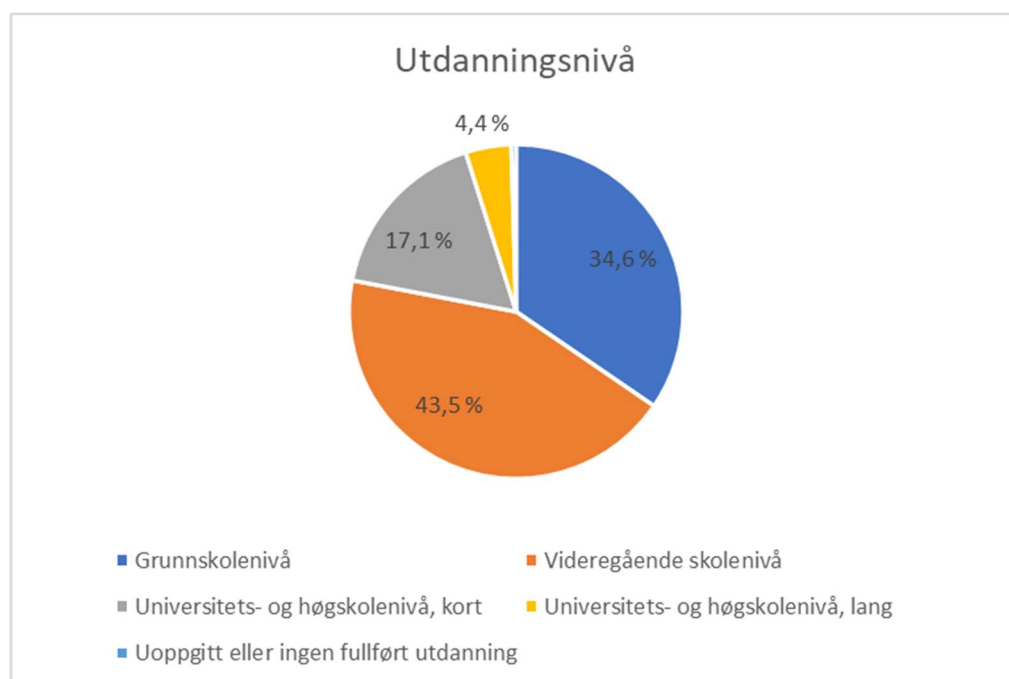
Kommunen kjøper inn tjenester fra private for 8,7% av brutto driftsutgifter, som er en lavere andel enn gjennomsnittet i både fylket og landet med plass 108 (landssnittet er 10 % og fylkessnittet 9,4 %). Kommunen som innkjøper et virkemiddel og rolle innenfor næringsutvikling kommunen i større grad kan bruke strategisk, særlig ved ulike offentlige anskaffelser, både mindre enkeltkjøp og større rammeavtaler. En slik strategisk bruk må hensynta konkurransehensyn i EU-regelverket.

Utfordringer:

Infrastruktur trekkes i KS sitt fremtidsverktøy fram som det største hinderet for næringsutvikling. Her inkluderes riksvei, tog, kollektivtransport, strøm, m.m. Tilgang på kompetent og rett arbeidskraft kan også være en begrensning. Situasjonen i Aurskog-Høland er fremstilt i figurene nedenfor (KS 2023).

Utdanningsnivået er lavt i kommunen. 34,6 % har grunnskole, landsgrennsnitt 25 %, og 42,5 % har videregående skole. Det er en liten andel som har høyere utdanning; kort (inntil 4 år) 16,7 % og lang (mer enn 4 år) 4,3 %. Tilsvarende for landet er kort 25 % og lang 9,9 %. Fordeling på utdanningsnivået er illustrert i figuren nedenfor (SSB 2022). I NHOs kommune-NM innenfor kompetanse er vi på 317. plass. Som følge av blant annet utdanningsnivå, er også gjennomsnittlig bruttoinntekt per person 17 år og over lavt. kr 444 385,- (plass 201) til sammenligning med landsgjennomsnittet på kr 491 454,8,-.

Næringsrettede rapporter

En del av kartlegging av dagens situasjon for Aurskog-Høland og mulighetene fremover innebærer rapporter, både egne analyser av kommunen, regionale analyse for Viken og Nedre Romerike og generelle anbefalinger for hva som gir god regional og lokal næringsutvikling. Videre går det igjennom oppsummering av følgende rapporter;

- Muligheter for Vikens næringsliv i etterkant av korona, Menon Economics (2022)
- Innsikt i utviklingstrekk. Aurskog-Høland kommune, Det kongelige selskap for Norges Vel / Aurskog-Høland kommune (2022)
- Lærdommer fra gode vertskommuner for næringsutvikling, KS/Samfunnsøkonomisk Analyse (2021)
- Smart spesialisering som metode for regional næringsutvikling, regjeringen.no (2023)

Muligheter for Vikens næringsliv i etterkant av korona, Menon Economics

Rapporten som ble levert april 2022, gir vurderinger knyttet til hver enkelt region. For Nedre Romerike (kommunene Aurskog-Høland, Lillestrøm, Lørenskog, Nittedal og Rælingen) er verdiskapingen størst i bransjer som er innlandsrettet og stedbundne med lokale kunder som primærkunder. De bransjene med størst verdiskaping er bygg & anlegg og transport. Over halvparten av verdiskapingen skjer i små og mellomstore bedrifter (55%). Kun 7 % av bedriftene på Nedre Romerike er eksportorientert.

Økningen i sysselsetning har siden 2010 kommet i næringer med relativt lav produktivitet (f.eks. bygg og anlegg)– hovedsakelig arbeidsintensive arbeidsplasser, men relativt produktive sammenlignet med andre regioner. De mest produktive næringene i regionen er innen finans, prosessindustri og næringsmiddelindustri.

Nedre Romerike er en av regionene med høyest andel høyere utdanning, men de pendler til Oslo eller jobber i kunnskapsklynger som på som forskningsmiljøet på Kjeller.

Bedriftene på Nedre Romerike har brukt koronapandemien godt til å innovere. Nøkkelen til videre vekst er å legge til rette for at produktive næringer kan etablere seg og vokse. Disse næringene vil tilby arbeid til den høyt utdannende delen av befolkningen som i dag pendler inn til Oslo – og vil kunne tiltrekke seg spisskompetanse fra blant annet Osloregionen.

Anbefalinger mulighetsrom for Nedre Romerike:

- Grønn omstilling.
- Utvikle høyproduktivt næringsliv basert på kompetansemiljøet på Kjeller.
- Automatisering: både som bruker og leverandør
- Verdiskapingsvekst innen skjermede sektorer som handel og bygg og anlegg.
- Kommunens rolle som tilrettelegger for innovasjon
- Smart samarbeid intern og eksternt

Innsikt i utviklingstrekk. Aurskog-Høland kommune, Norges Vel (2022)

På oppdrag fra Aurskog-Høland kommune har Norges vel gjort vurderinger av mulighetsrommet for vår kommune.

Norges Vel gir følgende anbefalinger:

- Gardermoen – regionen har hatt arbeidsledighet knyttet til flyplassen og reiseliv/ overnatting. Dette er på full fart tilbake, men kan Aurskog-Høland gjøre seg attraktive som en region med andre typer arbeidsplasser?
- Har regionen noen tydelige næringsklynger som kan være frontfigurer for innovasjon i regionen. Hvilke fyrtårn finnes i regionen? Kan det støttes opp rundt noen initiativ for å bygge mer kraftige næringsklynger? Hvordan dra nytte av OsloMet i nabokommunen? Bærekraft og digitalisering er vinnere – hva skjer i kommunen rundt dette?

- Vi ser av analysen at kommunen og regionen har mange arbeidsplasser knyttet til landbruk og skogbruk. Kan kommunen sammen med andre i regionen bli et lokomotiv for landbruksbaserte næringer innen bærekraftig landbruk og agritek- etableringer?
- En trend i Oslo-regionen er å bygge kompetansearbeidsplasser langs trafikkknutepunkter. Aurskog-Høland har arealer. Arealer til logistikk skaper i utgangspunktet får arbeidsplasser. Hvordan kan kommunen arbeide for å tilrettelegge for mindre arealkrevende arbeidsplasser rundt knutepunkter? Hvordan gjøre det lettere og attraktivt å pendel inn til kommunen eller snu pendlertrenden? Vet vi nok om hva som skal til for å tiltrekke seg innovativt næringsliv og andre næringer?
- Samarbeid blir viktigere framover og for Aurskog-Høland kan dette gå både mot Øvre Romerike, Nedre Romerike og sydover mot «Østfold», samt over grensen til Sverige. Har Innsikt i utviklingstrekk i Aurskog-Høland kommune regionen gode samarbeidsfora, er eksisterende samarbeidsfora effektive og relevante organer/arena for næringsutvikling for regionen og kommunen? Blir nødvendige temaer satt på agendaen, behandlet og fulgt opp i forhold til behovene/utfordringene/mulighetene i regionen samt til hver kommune som støtte i deres arbeide med næringsutvikling? Bør det etableres nye samarbeidsstrukturer?
- Undersøkelser viser at mange bønder føler seg ensomme i sitt yrke og at de i økende grad har psykiske plager. Hvordan kan kommunen tilrettelegge for samarbeidsfora mellom bønder og etablere næringer i samarbeid mellom bønder for å skape tilleggsinntekter og tilleggsnæringer?
- Jevnlig dialog med næringslivet er avgjørende for å forstå behov og endringer i behov. Hvordan kommuniserer kommunen med næringslivet i dag? Hvordan kan dette evt. forbedres? Hva er mulig å få til med tilgjengelige ressurser?
- Hvordan sørger kommunen for at nye næringsplaner samsvarer og møter de globale og regionale utviklingstrekkene – er kommunene i stand til å tilrettelegge for «den nye normalen»? Er det tett kontakt mellom næringsliv og kommunen og jobber kommunen på tvers av sektorer for næringsutvikling?
- Det er pekt på viktigheten av bostedsattraktivitet for å fremme regional utvikling. Er kommunene gode nok på å tilrettelegge for sammenheng mellom bostedsattraktivitet og attraktivitet for næringsliv?
- Hvordan kan kommunen gjøre seg attraktive i et voksende marked knyttet til reiseliv. Det er flere små bedrifter innen handel og lokalt håndverk, samt overnatting, bespisning og andre opplevelsesbaserte bedrifter som har blitt rammet hardere i pandemien. Kan det tilrettelegges for samarbeidsstrukturer som knytter sammen disse næringen til opplevelsespakker?

Oppsummert:

- Næringsklynger med utgangspunkt i bærekraft og digitalisering
- Lokomotiv for landbruksbaserte næringer innen bærekraftig landbruk og agritek-etableringer.
- Kompetansearbeidsplasser langs trafikkknutepunkt
- Bredt regionalt samarbeid for næringsutvikling
- Dialog med næringslivet
- Næringsutvikling – tversektoriell satsing i kommunen
- Bostedsattraktivitet
- Samarbeidsstrukturer som knytter sammen reiselivet til opplevelsespakker

Lærdommer fra gode vertskommuner for næringsutvikling, KS/Samfunnsøkonomisk Analyse (2021)

KS (kommunesektorens organisasjon) sammen med Samfunnsøkonomisk Analyse har gjennomført flere prosjekt og analyser for å kartlegge hva som kjennetegner kommuner som er gode vertskap for næringslivet. De har sammen med Samfunnsøkonomisk analyse kommet fra til noen felles kjennetegn:

- Næringsutviklingsarbeid som en del av kommunens arbeid for gode lokalsamfunn.
- Tar utgangspunkt i egen kommunes geografiske og næringsmessige fortrinn og utfordringer.
- Utvikler og holder fast på en langsiktig strategi for næringsutvikling.
- Arbeidet er godt forankret både i kommunens administrative og politisk ledelse.
- Jevnlig og god dialog med relevante næringsaktører i egen kommune, for slik å involvere lokalt næringsliv i strategisk planlegging.
- Eget arbeid som en del av regionens arbeid for positiv næringsvekst.
- Bred innfallsvinkel til næringsutviklingsarbeidet på tvers av kommunale sektorer.
- God dialog med næringslivet både på administrativt og politisk nivå.

Smart spesialisering som metode for regional næringsutvikling, regjeringen.no (2023)

Regjeringen har tatt i bruk verktøyet smart spesialisering som verktøy for regional næringsutvikling. Prinsippene og metodene som benyttes her kan også med fordel benyttes i kommunal næringsutvikling (regjeringen.no 2023).

Smart spesialisering tar utgangspunkt i eksisterende verdikjeder og kobler med forskning for å utvikle eksisterende og nye bedrifter.

Å utvikle nye nisjer og næringsområder er et langsiktig arbeid. Grunnlaget for å identifisere og fremme nye næringsområder er:

- grundige analyser av regionen og regionens plass i verden
- fasiliterede dialogprosesser mellom næringsaktører, myndigheter, forskere, organisasjoner, institusjoner og investorer
- entreprenørielle aktørers vurderinger av hvor det ligger markedsmuligheter

Litteratur

Det kongelige selskap for Norges Vel / Aurskog-Høland kommune (2022). *Innsikt i utviklingstrekk. Aurskog-Høland kommune*. Hentet fra [Rapport Innsiktsanalyse Aurskog Høland .pdf \(sharepoint.com\)](#)

KS (2021) *Status kommune 2021*. Hentet fra [Status kommune 2021 - KS](#)

KS (2023) *Velkommen til Fremtidsverktøyet 2040*. Hentet fra <https://www.ks.no/fagomrader/innovasjon/norge-2040/>

KS/Samfunnsøkonomisk Analyse (2021) *Rapport 03-2021; Lærdommer fra gode vertskommuner for næringsutvikling*. Hentet fra <https://www.ks.no/contentassets/dcf7fdea4dbf4ddfbe301a66731b64b7/Vellykket-neringsutvikling.pdf>

Menon Economics / Viken fylkeskommune (2022). *Muligheter for Vikens næringsliv i etterkant av korona*. Hentet fra <https://viken.no/tjenester/naringsutvikling/menon-rapporten-disse-mulighetene-har-naringslivet-i-viken-etter-korona/>

NAV (2023) *Hovedtall om arbeidsmarkedet*. Hentet fra: <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/statistikk/arbeidssokere-og-stillinger-statistikk/hovedtall-om-arbeidsmarkedet>

NHO (2022) *Landsoversikt Kommune-NM 2022*. Hentet fra <https://www.nho.no/tema/offentlig>

Purehelp (2023) *Purehelp*. Hentet fra www.purehelp.no

Regional analyse (2021) 1.4 2 *Regionale variasjoner i pendlingsmønsteret*. Hentet fra <https://regionalanalyse.no/rapport/3046/1/4?fbclid=iwar26lro7qeeectvb5m>

Regjeringen.no (2023) *Smart spesialisering*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/sub/smart-spesialisering/id2602662/>

Skogbruket i Aurskog-Høland (2022) *Fakta om skogbruk og utmarksressurser, jakt og fiske i Aurskog-Høland og Rømskog*

SSB (2021) 07903: *Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk, etter statistikkvariabel, region og år*. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/07903/tableViewLayout1/>

SSB (2022) *Befolknings utdanningsnivå. 09429: Utdanningsnivå, etter kommune og kjønn (K) 1970 – 2021*. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/09429/>

SSB (2023a) *Kommunefakta. Aurskog-Høland (Viken)*. Hentet fra <https://www.ssb.no/kommunefakta/aurskog-holand>

SSB (2023b) *Bygningsmassen. 03174: Eksisterende bygningsmasse. Fritidsbygg, etter bygningstype (K) 2001 – 2022*. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/03174/>

Vedlegg 2:

Medvirkningsprosess til næringsstrategien– en oppsummering

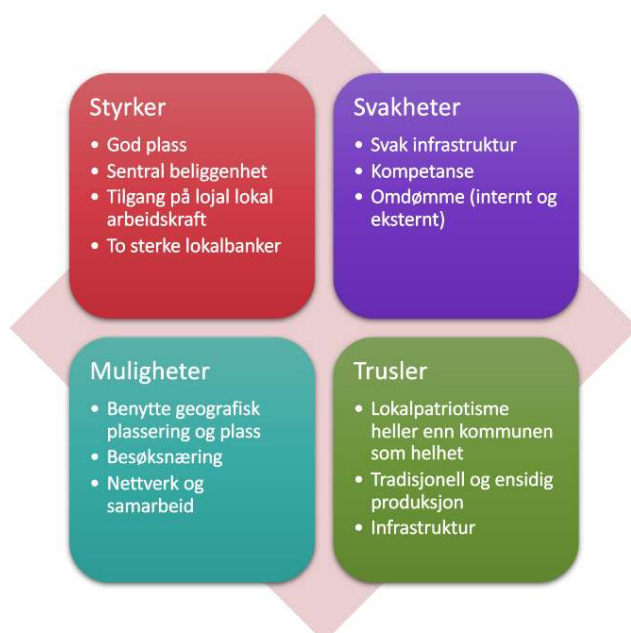
I arbeidet med en ny næringsstrategi, er medvirkning viktig – både for forankring og for å sikre relevans for næringslivet.

Det er gjennomført åpne medvirkningsmøter på fem av kommunens tettsteder, i tillegg til et rettet mot landbruksnæringene. Møtene ble kunngjort via kommunens digitale kanaler og via næringsforeningene, i tillegg til annonsering digitalt og i papirutgave i lokalavisen Indre Akershus Blad (99 845 visninger digitalt). Det er også sendt ut epost via SvarUt-tjenesten til de største bedriftene i kommunen og informert i landbruksnytt som sendes til aktører innen landbruk.

Sted og dato	Antall oppmøtte
Rømskog 09.11.2022	11
Aurskog 21.11.2022	13
Bjørkelangen 21.11.2022	12
Løken 23.11.2022	3
Hemnes 28.11.2022	17
Temamøte landbruksnæringene 17.11.2022	3
Totalt oppmøtte	59

Møtene ble gjennomført med ekstern støtte. Innovasjonsarkitektene AS var samarbeidspartner på de åpne møtene, mens Norges Vel var samarbeidspartner for møtet rettet mot landbruksnæringene. Møtene startet med en faglig innledning fra kommunens næringsavdeling, før samarbeidspartner gjennomførte workshopen – se arbeidsark på siste side.

Hensikten med workshopen var å få innspill og bedre forståelse av hvordan bedriftene opplever nåsituasjonen, våre fortrinn og vekstpotensial. Innspillene er sammenfattet under.

Viktigste fortrinn

- Næringsvennlig kommune; tomter og areal, jordvern, arbeidskraft, kort saksbehandlingstid
- Beliggenheten og nærhet (ekstern og innad)
- Driv, engasjement og samarbeid fra og mellom eksisterende næringsliv, frivillighet og kommune
- Lokalpatriotisme og omdømme – stolt over bygdene
- Lojale og dyktige arbeidstakere

Områder med størst vekstpotensiale

- Besøksnæring og turisme
- Utnytte hele verdikjeden innen jordbruk og skogbruk
- Klynge-prosjekt og samarbeid
- Omdømme- og merkevarebygging
- Ny bruk av eksisterende tomter og tomme bygg
- Kompetanse og rekruttering
- Infrastruktur og transport

I etterkant av de åpne møtene ble det gjennomført målrettede medvirkningsmøter for å kvalitetssikre de foreløpige analysene og vurderingene. Følgende arbeidsmøter ble gjennomført:

- Representanter for de lokale næringsforeningene i regi av Aurskog-Høland Utvikling.
- Representanter for de lokale bondelag og skogeierlag.
- Aktører innen utdanning: Kjelle og Bjørkelangen videregående, fagskolen Viken, opplæringskontoret i Aurskog-Høland, Ungt Entreprenørskap og kommunen som skoleeier.
- Regionale samarbeidspartnere og nabokommuner: Samarbeidsrådet for Nedre Romerike, Kunnskapsbyen Lillestrøm, Tømmerruta, Regionalpark Haldenkanalen, Østfold Næringshage, Lillestrøm og Indre Østfold kommune.
- Internt i kommuneorganisasjonen.

Møtedeltakerne kom med innspill og kommentarer til de foreløpige resultatene fra kunnskapsgrunnlaget og workshopene. Resultatene og vurderingene i næringsstrategien ble justert ut fra disse.

Arbeidsark brukt på de åpne møtene

Arbeidsark

Hva er **nå-situasjon** for Aurskog-Høland innen næringsutvikling? Diskuter og bli enige om:

- Hva er de 3 sterkeste sidene, og de 3 svakeste sidene i dag?
- Hva er de 3 største mulighetene og 3 største truslene fremover?

Hva er det viktigste **fortrinnet** Aurskog-Høland har mht. å skape videre næringsutvikling?

Hva er **de områdene som har størst vekstpotensial** innen næringsutvikling i de kommende år?

For eksempel bransjer eller satsinger på tvers av næringer.

- Diskuter og prioriter forslag til vekstområder rangert fra 1-3.
- Forslå eventuelt større viktige prosjekter som det bør satses på.

Har dere noe dere ønsker å legge til?

Vedlegg 3

Lovpålagte oppdrag Landbruk

På vegne av Landbruks- og matdepartementet, Landbruksdirektoratet, Statsforvalteren og fylkeskommunen er kommunen pålagt å ivareta en rekke oppgaver inn mot landbruksnæringene. I tabellen under gis en oversikt over disse oppgavene.

Oppdrag	Oppdragsgiver	Lovhjemmel	Beskrivelse av oppdraget	Omfang	Lokale føringer
Tilskuddsforvaltning					
Produksjonstilskudd	Landbruks- og matdepartementet	Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket - Lovdata https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/ordninger-for-jordbruk/produksjonstilskudd-og-avlosertilskudd-i-jordbruket	Rettighetsbasert. Veiledning og informasjon, saksbehandling, kontroll og klagebehandling.	250 søknader i 2022.	
Avlingssskade erstatning	Landbruks- og matdepartementet	Forskrift blir utarbeidet når det er aktuelt	Saksbehandling, kontroll.	Avhenger av været	
Tilskudd til drenering	Landbruks- og matdepartementet	Forskrift om drenering: Forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord - Lovdata og naturmangfoldloven: Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) - Lovdata	Saksbehandling, stedlig kontroll ved slutføring.	10-15 søknader årlig. Tilskuddsramme: 1,5 mnok i 2022	

Spesielle miljøtiltak i landbruket - SMIL	Landbruks- og matdepartementet	Forskrift: Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket - Lovdata og naturmangfoldloven: Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) - Lovdata	Saksbehandling, stedlig kontroll ved utbetaling.	30-40 søknader per år. Tilskuddsramme: 4,5 mnok i 2022	Ja, sammen med vannområdet, samt lokal tiltaksstrategi: Aurskog-Høland kommune - Spesielle miljøtiltak (SMIL tilskudd) (aurskog-holand.kommune.no) Se hele tiltaksstrategien nederst i dette dokumentet
Regionalt miljøprogram – RMP	Landbruksdirektoratet og Statsforvalteren	Veileder for regionale miljøtilskudd i Oslo og Viken: rmp-veileder-2021---utkast-02.07.2021---hefte.pdf (statsforvalteren.no)	Rettighetsbasert. Saksbehandle, stedlig kontroll av minimum 5% av søkermassen, lovpålagt.	Ca. 200 søknader årlig.	Ja, sammen med det enkelte vannområdet: Aurskog-Høland kommune - Regionalt miljøprogram (aurskog-holand.kommune.no)
Tilskudd fra Innovasjon Norge	Innovasjon Norge	Forskrift: Landbruk (innovasjon norge.no)	Veilede og godkjenne søknader for innsending, stedlig kontroll ved utbetaling	5-10 søknader årlig.	
Skogfond	Landbruksdirektoratet og Statsforvalteren	Forskrift om skogfond o.a - Lovdata	Veilede, saksbehandling, registrere, kontroll	200-300 enkeltvedtak årlig.	
Skogbrukets rentemidler	Statsforvalteren	Forskrift om skogfond o.a - Lovdata	Saksbehandle		Kontaktutvalget for skogbruk
Landbruksveier	Landbruks og matdepartementet	Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier - Lovdata	Veiledning, befare, saksbehandle, kontroll og godkjenning.	4-8 årlig.	Kommunale retningslinjer: Aurskog-Høland kommune - Traktor- og skogsbilveier (aurskog-holand.kommune.no)
Viltfond	Klima og miljødirektoratet	Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort - Lovdata	Saksbehandling		
Forvaltning					
Deling etter jordloven	Enhet forvaltning	Lov om jord (jordlova) - Lovdata	Administrativ saksbehandling.	20-30 saker årlig	Ja, kommuneplanen.

Konsesjon		Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. (konsesjonsloven) - Lovdata	Administrativ saksbehandling, politisk behandling ved selskaper.	10-15 saker årlig	
Søknad om nydyrking		Forskrift om nydyrking - Lovdata	Saksbehandling og godkjenning	10-15 saker årlig.	
Landbruksveier		Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier - Lovdata	Veiledning, befare, saksbehandling, kontroll og godkjenning	4-8 årlig.	
Kommuneskogen	Kommunen		Administrasjon og drift av kommuneskogene inkl. hogst, planting, ungskogpleie, forhåndsrydding, tynning, vedhogst m.m..	Aktiviteten skjer etter en langsiktig plan og varierer fra år til år. Jevnt hogstvolum over flere år.	
Elgforvaltning		Forskrift om forvaltning av hjortevilt - Lovdata	Saksbehandling, godkjenne vald, bestandsplanlegging, registreringer. Kontroll	Beitetakst, aldersbestemmelse godkjenning bestandsplaner og vald.	Mål for hjorteviltforvaltning, politisk behandling våren 2023
Rådyrforvaltning		Forskrift om forvaltning av hjortevilt - Lovdata	Saksbehandle og godkjenne vald, bestandsplanlegging, registreringer.	240 vald. Tildeling av fellingstillatelse er årlig	Mål for hjorteviltforvaltning, politisk behandling våren 2023
Skadefellingstillatelser		Forskrift om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark (viltforskriften) - Lovdata	Saksbehandling	5-6 tillatelse blir gitt årlig. Mest på gås, noen bever.	Mål for hjorteviltforvaltning, politisk behandling våren 2023
Hundeloven		Lov om forsvarlig hundehold (hundeloven) - Lovdata	Behandle søknader knyttet til båndtvang	2-3 saker årlig	

Kontrollfunksjoner					
Resultatkartlegging	Statsforvalteren	Pålegg fra Statsforvalter	Uttreksliste fra Statsforvalteren basert på avvirkning. Miljø med mer skal sjekkes	Mer enn 30 kontrolleres årlig	
Foryngelseskontroll	Statsforvalteren	Pålegg fra Statsforvalter	Oppfølging av eiendommer med manglende foryngelse. Rapportering til Statsforvalter	Mer enn 35 kontrolleres årlig.	
Bo- og driveplikt		Lov om jord (jordlova) - Lovdata	Oppfølging av vedtak		
Registeroppfølging					
Landbruksregisteret	Landbruksdirektoratet		Kontinuerlig oppdateringer		
Plantevernbevis	Mattilsynet		Utstede godkjenning		
Gnagerbevis	Mattilsynet		Utstede godkjenning		
Bruk av avløpsslam	Landbruks- og matdepartementet	Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav - Lovdata	Registrere melding om bruk av avløpsslam, sørge for helsefaglig uttalelse til sakene		
Godkjenning av skogfondstrekk etter tømmersalg (VSOP)	Landbruks og matdepartementet	Forskrift om skogfond o.a - Lovdata	Kontroll og godkjenning av lister i ØKS for skogfond satt av ved avvirkning	Månedlig.	
Egenerklæring ved konsesjonsfrihet		Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. (konsesjonsloven) - Lovdata	Registrere i matrikkel	Mellom 150 og 200 registreringer årlig.	
Barkebilleregistrering	NiBio		Sette ut feller og rapportere	5 sjekk, telling og innsending (inkl oppsett)	

Fellestjenester					
Veterinærvakt	Mattilsynet		Økonomisk drift		
Vannområdet				Møter og mark- vandring	
Skogbruksplaner med miljøregistrering	Statsforvalteren	Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer - Lovdata	Utføres hvert 12-15 år	3 års varighet pr omdrev	
Skogbrann			Informasjonsarbeid, øvelse		
Ettersøk / Fallvilt		Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst - Lovdata	Opplæring og følge opp ettersøksmannskap, føre statistikk, henvendelser	Løpende.	
Velferdsordninger					
Avløserordning	Landbruks- og matdepartementet	Forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall - Lovdata	Behandle saker forløpende, omfattende saker.	5-10 saker årlig.	
Tidligpensjon	Landbruks- og matdepartementet	Forskrift om tilskudd til tidligpensjonsordningen - Lovdata	Behandle saker forløpende	1-3 saker årlig.	

Tillegg – lokale tiltaksstrategier og retningslinjer

Side 19: Tiltaksstrategi for bruk av SMIL-midler i Aurskog-Høland kommune.

Side 21: Retningslinjer for søknader om tilskudd til bygging og ombygging av skogsveger, skogkultur og miljøtiltak i skog for Aurskog-Høland kommune

Tiltaksstrategi for bruk av SMIL-midler i Aurskog-Høland kommune.

SMIL er en forkortelse for Spesielle miljøtiltak i jordbruket. Bruken av SMIL-midler er hjemlet i jordloven og forankret i Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket og lokal tiltaksstrategi.

Statsforvalteren fordeler SMIL-midlene til kommunene med grunnlag i kriterier angitt i Regionalt miljøprogram (RMP).

SMIL-midlene skal gå til miljøtiltak utover det som forventes av vanlig jordbruksdrift. Formålet med ordningen er å redusere forurensingen fra jordbruket og ivareta natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapene. SMIL bidrar til å fremme landbrukets klima og miljøinnsats med utgangspunkt i lokale behov, utfordringer og målsettinger.

Søkere kan være foretak som er berettiget produksjonstilskudd og eiere av landbrukseiendom hvor det foregår tilskuddsberettiget produksjon.

Kommunen utarbeider egen liste for satser for bruken av SMIL-midler, denne skal oppgraderes årlig før tildelingen av SMIL-midler begynner. Kommunen praktiserer løpende søknadsfrist.

Prioritet 1

1.1 Hydrotekniske tiltak:

Gjelder utbedring, restaurering, oppgradering og supplering av hydrotekniske anlegg. Det kan gis inntil 70% av godkjent kostnadsoverslag i tilskudd. Kostnadsoverslag skal som hovedregel utarbeides av entreprenør, og det skal foruten kostnadsoverslag også vedlegges kart for tiltaket.

1.2 Rensking av eksisterende åpne grøfter (ikke bekker) for å sikre utløp.

Det kan gis inntil 70 % tilskudd av kostnad etter samme kriterier som punkt 1.1.

Aurskog-Høland kommune er en stor landbrukskommune og omfatter tre vannområder, Haldenvassdraget, Glomma og grensevassdragene mot Sverige. Det er derfor svært viktig at jordbruket har funksjonelle og oppgraderte grøftesystemer for blant annet å redusere erosjon og utglidninger av dyrket mark til vassdragene. Derfor vil prioritering av hydrotekniske tiltak være viktig, for å oppnå målet om mindre erosjon og utglidninger av dyrket mark til vassdragene.

Prioritet 2:

2.1 Utbedring og ekstraordinære tiltak i forbindelse med gjødsellager i henhold til miljøplan, f.eks. lagringsplass for tørrgjødsel/talle, oppsamlingskum for gjødsel fra skrapeareal i kaldtfjøs, utvidelse til 12 mnd lagringskapasitet slik at spredning kan foregå på "riktige" tidspunkt, mv. Tilskudd gis kun til eksisterende gjødsellagre.

Tilskuddssats 30 – 50 % av godkjent kostnadsoverslag, dette vurderes i hvert enkelt tilfelle.

2.2 Fangdammer og rensing av fangdammer (maks hvert 5. år).

Rensing av fangdam.

Tilskudd inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag.

Eablering av fangdam.

Tilskuddssats inntil 50% av godkjent kostnadsoverslag.

2.3 Tiltak som ivaretar kulturminner og kulturmiljøer, inkludert freda og verneverdige bygninger gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting. Eksempler på kulturminner er alle slags verneverdige bygninger på gårdstun og i inn og utmark, fra våningshus og driftsbygninger til smier, koier og kvernhus. Arbeidet må utføres i henhold til godkjenning/tilrådning fra kulturminnemyndighet. Tilskudd kan bare gis til bygninger som har prioritet i kommunens kulturminneplan. Tilskuddssats inntil 30 %.

2.4 Vedlikehold av eksisterende gårdsdammer. Tilskudd inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag.

2.5 Støping av forplass for å hindre avrenning. Vurderes i hvert enkelt tilfelle, inntil 20% av godkjent kostnadsoverslag.

Retningslinjer for søknader om tilskudd til bygging og ombygging av skogsveger, skogkultur og miljøtiltak i skog for Aurskog-Høland kommune

Fastsatt av Aurskog-Høland kommune i samråd med Fylkesmannen i Oslo og Viken 13.03.2020 med hjemmel i Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket, fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 04.02.2004, sist endret ved forskrift 04.10.2017. Retningslinjene gjelder inntil ny prioritering gjennomføres.

Tilskudd til bygging og ombygging av skogsveg

Regelverk

Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket inneholder bl.a. følgende om tilskudd til vegbygging, jf. forskriftens § 3, § 5 og § 9:

- Det kan gis tilskudd til nybygging eller ombygging av eksisterende skogsveger når dette bidrar til helhetsløsninger som gir grunnlag for utnyttelse av skog- og utmarksressursene.
- Det kan bare gis tilskudd til veger som er godkjent etter den til enhver gjeldende forskrift om planlegging og godkjenning av veger til landbruksformål, eller etter plan- og bygningslovens bestemmelser.
- Vegene skal bygges i samsvar med gjeldende normaler for landbruksveger med byggebeskrivelse, fastsatt av Landbruksdepartementet 1. juni 2013 med endringer august 2016.
- Før anleggsarbeidet settes i gang skal det foreligge en byggeplan som kommunen har godkjent.
- Det er et krav at vegen blir vedlikeholdt til den standard som den ble opprinnelig bygd.
- Det kan settes vilkår for utbetaling av tilskudd til det enkelte tiltak, vilkårene må være i samsvar med tiltakenes formål.
- Ved fellestiltak skal det foreligge en skriftlig avtale mellom deltakerne om fordeling av kostnader og ansvar i forbindelse med tiltakets gjennomføring, og evt. Vilkår som blir knyttet til senere oppfølging og vedlikehold.
- Det kan fastsettes søknadsfrist når det er hensiktsmessig ut fra prioritering av tilskudd.
- Utgifter til planlegging som står i rimelig forhold til kostnadene med tiltaket, kan inngå i tilskuddsgrunnlaget.
- Minst 10 % av tilskuddet holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet er godkjent.

Behandling og prioritering av søknadene skal samtidig foregå ut fra forskriftens formål, jf. forskriftens § 1 som inneholder følgende:

«Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.»

Tilskuddsmidler innen ordningen prioriteres brukt til langsiktige investeringer innen infrastruktur fremfor driftstilskudd.

Informasjonskilder

Informasjon om planlegging, søknader om bygging, søknader om tilskudd og gjennomføring av bygging mv. er tilgjengelig på følgende nettsteder:

- Landbruksdirektoratet – www.landbruksdirektoratet.no
- Skogkurs – www.skogsveg.no

Krav til søknaden

Søknad om tilskudd til vegbygging skal skrives på skjema LDIR-903 utarbeidet av Landbruksdirektoratet (LDIR) www.landbruksdirektoratet.no, jf. [lenke til skjema LDIR-903](#).

Søknaden skal inneholde følgende:

Byggeplan

Byggeplan for skogsvegen skal godkjennes av kommunen og legges ved søknaden om tilskudd. Byggeplanen skal inneholde viktige detaljer for gjennomføring av prosjektet, byggekvalitet og kostnader. Krav til innholdet og detaljeringsgraden i byggeplanen vil variere med størrelsen og vanskelighetsgraden av prosjektet, jf. krav til byggeplan på skjema LDIR-903 «Søknad om tilskudd til vegbygging».

En byggeplan skal blant annet inneholde arbeidsbeskrivelse, oppgave over planlagt tykkelse på bærelag og evt. forsterkingslag og avrettingslag, massekvalitet, massesortiment, stikkrenneplan og spesifisert kostnadsoverslag.

«Normaler for landbruksveger med byggebeskrivelse» fra Landbruks- og matdepartementet er å oppfatte som minimumskrav i de enkelte vegklassene, mens byggeplanen i tillegg skal ta hensyn til lokale forhold og byggeteknikk. Bruer skal inneholde nødvendige skisser og tegninger av brukar og bru og angi lengde og totalvekt den skal bygges for.

Byggeplan som ligger til grunn for søknaden om tilskudd bør være utarbeidet av vegplanlegger eller personer med tilsvarende kompetanse. Den skal kvalitetssikres av kommunen og inneholde følgende:

Senterlinje

For nyanlegg: Stukket senterlinje i terrenget, dokumentert og inntegnet på kart.

For ombygginger: Stukket senterlinje kun der hvor vegen fraviker helt fra eksisterende trasé.

Detaljkart

Kart med vegens beliggenhet på detaljkart i målestokk 1:10 000 eller større.

Lengdeprofil

Lengdeprofil kan unntas fra byggeplanen for veger uten kritiske stigningsforhold. Med kritiske stigningsforhold menes stigninger nærmere maksimal tillatt stigning enn 2 %. På rette strekninger under 60 meter kan lengdeprofil unntas uavhengig av stigning.

Tverrprofiler for masseberegning

For mindre anlegg kan det gjøres unntak fra denne bestemmelsen.

Arbeidsbeskrivelse

Detaljert arbeidsbeskrivelse kan erstattes av generelt tverrprofil med angivelse av massekvaliteter og lagtykkelse for bærelag og evt. forsterkingslag og avrettingslag for hele vegen eller for de enkelte strekninger med lik oppbygging og byggemetode.

Stikkrenneplan

Stikkrenneplanen skal angi plassering av stikkrenner, dimensjon og skråstilling på detaljkart.

Spesifisert kostnadsoverslag på grunnlag av mengdeoversikt

Spesifisert kostnadsoverslag bør følge søknaden, jf. spesifikasjoner tilsvarende skjemaene «Anbud for utførelse av skogsveganlegg» og «Normalkontrakt for utførelse av skogsveganlegg».

Kostnadsoverslag ut fra byggekostnad pr. løpemeter (l.m.) kan brukes der denne kostnaden kan fastsettes ut fra byggemetode, byggeplan med spesifisert mengde enheter og lokalt prisnivå.

Gjennomføring av bygging

For gjennomføring av skogsvegprosjekter er det nødvendig med byggeledelse med oppfølging av prosjektet undervegs. Person eller foretak som er ansvarlig for byggeledelse skal merkes av i søknaden, enten dette er vegplanlegger, foretak, formannen for veganlegget eller annen person.

Oversiktskart

Kart i målestokk 1:50 000 med avmerket skogområde som veganlegget omfatter, hele nytteområdet, eldre veger i eller nær området, vegens startpunkt (merkes 0) og vegens endepunkt (merkes X), jf. også søknadsskjema LDIR-903 for detaljert inntegning.

Lønnsomhetsberegning

Lønnsomhetsberegning skal minimum inneholde økonomisk resultat av vegbyggingen ut fra forventede inntekter av tømmer i vegens dekningsområde fratrukket driftsutgifter og vegkostnader. For lønnsomhetsberegning brukes enkelt regneark for lønnsomhet ved bygging og ombygging av skogsveganlegg på Skogsveg.no.

Godkjenning

Godkjenning av søknad om bygging eller ombygging av skogsvegen skal foreligge før behandling av søknad om tilskudd, dersom vegen ikke er godkjent til den enhver tid gjeldende forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveger.

Stikkrenner

Stikkrenner skal dimensjoneres etter nedbørs- og avrenningsforholdene ved minst 25 – 50 års flommen (Q 25 -50) i det aktuelle området. Minste tillatte indre diameter settes til 400 mm. Dette på bakgrunn av erfaringer knyttet til situasjoner med ekstreme nedbør i regionen. I risikoområder for løsmasseskred er det viktig å bruke kort avstand mellom stikkrenner, rør med tilstrekkelig dimensjoner og samtidig søke å opprettholde naturlige vannveger. Det kan unntaksvis tillates indre diameter ned til 300 mm i områder uten fare for skred, begrensede nedbørsfelt og med lav fare for skader som følge av flom og nedbør.

Byggestart

Bygging av nye og ombygging av skogsveger skal normalt ikke være påbegynt før søknad om tilskudd er behandlet av kommunen. Kommunen kan i spesielle tilfeller gi forhåndsgodkjenning til igangsetting av byggearbeidene når søknad om tilskudd med byggeplan foreligger.

Prioritering av skogsveger med tilskudd

Det legges spesielt vekt på følgende forhold for prioritering av søknader om tilskudd til bygging av skogsveger, jf. forskriftens § 3:

Permanente skogsbilveger

Skogsbilveger i vegklasse 3 (landbruksbilveg) og 4 (sommerbilveg for tømmerbil med henger) kan prioriteres ved tildeling av tilskudd.

Det gis ikke tilskudd til vegklasse 5 (sommerbilveg for tømmerbil uten henger).

Permanente traktorveger

Det gis ikke tilskudd til vegklasse 7 (traktorveg) og 8 (enkel traktorveg).

Lønnsomhet

Skogsbilveger som ikke gir grunnlag for regningsssvarende drift på kort eller lang sikt, inkludert vegens byggekostnader, skal normalt ikke tildeles tilskudd.

Skoginteresser i vegen

Det er kun vegens kostnad i forhold til skogbruksinteresse som gir grunnlag for tilskudd.

Skogsveger som blir mulig å bygge som følge av bidrag fra andre interesser kan prioriteres dersom andre interesser ikke legger vesentlige begrensninger på bruk av vegen til skogbruk og skogsdrift.

Samarbeidstiltak

Hovedadkomstveger og fellesanlegg med flere interessenter kan prioriteres med økt tilskuddssats når disse vegene er strategisk viktige for å utløse skogbruksaktivitet.

Strekningsvis og punktvis ombygging (flaskehalsutbedring)

Strekningsvis og punktvis ombygging av eksisterende veger som ellers tilfredsstillere kravene til aktuell vegklasse kan prioriteres med tilskudd.

Fastsetting av prosentsats for tilskudd

Tilskuddsbeløpet beregnes ut fra en fastsatt prosentsats for det enkelte veganlegg.

Følgende forhold vektlegges ved fastsetting av størrelsen på prosentsats for tilskuddet:

Produktivt skogareal

Størrelsen på produktivt skogareal i vegens dekningsområde.

Antall interessenter

Fellestiltak premieres fremfor vegprosjekt for enkeltskogeiere.

Anleggskostnad

Større anlegg premieres framfor små anlegg.

Vegklasser for bilveger og byggeteknikk

Tilskuddsprosent fastsettes for de ulike vegklasser etter følgende prioritet:

Skogsbilveg uten begrensninger i teleløsnings- og nedbørsperioder

Høy til middels tilskuddssats: Skogsbilveg med høy standard som skal kunne trafikkeres med lass hele året og/eller når vegen er fri for is og snø.

Dette gjelder for skogsbilveger som bygges i samsvar med vegklasse 3 og 4 etter «Normaler for landbruksveger». De skal tåle stor trafikkbelastning av tunge kjøretøyer i perioder med intensiv utkjøring av tømmer og bygges eller ombygges med sprengt fjell både for forsterking av underbygning og i vegkropp.

Skogsbilveg med begrensninger i teleløsnings- og nedbørsperioder

Middels til lav tilskuddssats: Skogsbilveg som skal kunne trafikkeres med lass hele året med begrensninger i teleløsningsperioden og i perioder med spesielt mye nedbør.

Dette gjelder for skogsbilveger som bygges i samsvar med vegklasse 3 og 4 etter «Normaler for landbruksveger» (For vegklasse 4 gjelder også at vegen må være fri for is og snø.). De skal tåle moderat til lavt trafikkgrunnlag og bygges eller ombygges med overvekt av stedeagne løsmasser både for forsterking av underbygning og i vegkropp.

Sommerbilveg for tømmerbil uten henger

Vegklasse 5 gis ikke tilskudd.

Vinterbilveg

Vegklasse 6 gis ikke tilskudd.

Traktorveg

Vegklasse 7 og 8 gis ikke tilskudd.

Byggeteknikk og kvalitet

Skogsveger bygd med bærelags- og slitelagskvalitet av knust fjell på enten fjellskjæring, steinfylling eller duk/geonett premieres ved fastsetting av tilskuddsprosent.

Bruer

Ombygging av bruer på eksisterende skogsbilvegnett prioriteres med tilskudd.

Trebru

Bruk av tre som byggemateriale i bruer vil bli prioritert mht. tilskuddsnivå forutsatt at de ligger i landbrukets kulturlandskap eller er synlige for eller i bruk av store brukergrupper (+ inntil 10%).

Lønnsomhet

Skogsveger der tilskudd bidrar til adkomst og drift av større sammenhengende skogområder med enten yngre produksjonsskog og/eller eldre produksjonsskog og gammel skog med god lønnsomhet, prioriteres mht. tilskuddsnivå. Nyanlegg og ombygging av skogsveger med særskilt lav eller høy lønnsomhet prioriteres lavere.

Samarbeidstiltak

Skogsveger hvor planlegging og bygging gjennomføres som fellestiltak premieres ved fastsetting av tilskuddsprosent.

Andre forhold og forutsetninger for tildeling av tilskudd

Tiltak på deler av skogsveganlegg («flaskehals»)

Tiltak som ombygging av del av skogsveg, som heving av bæreevne over strekning, utbedring av kurve, avkjørsel, stigning, vegbredde, stikkrenne, bru mv. kan tildeles tilskudd dersom øvrig del av veganlegget har tilfredsstillende standard og vedlikehold, og tiltaket for øvrig oppfyller formål med tilskudd til vegbygging.

Avkjøringslommer fra offentlig veg

Det kan gis tilskudd til avkjøringslommer fra offentlig veg der formålet er opplasting av tømmer. Med avkjøringslomme menes her avkjørsel med vendehammer, avkjørsel inn til rundkjøring eller envegs avkjørsel inn til og ut fra lunneplass. Avkjøringslommer bygges så både tømmer lunn og tømmerbil laster tømmer i sikker avstand fra offentlig veg. For avkjøringslommer legges det vekt på at planleggingen skjer i samsvar med og er godkjent av vegmyndighet/vegeier.

Vegsaker og jordskifte

Vegsaker som avgjøres ved jordskifte prioriteres, hvis vegen utløser skogbruksaktivitet.

Bruk av vegplanlegger

Benytted vegplanlegger til utarbeidelse av byggeplan økes tilskuddssatsen med 3 %.

Benytted sertifisert vegplanlegger (fra SKOGKURS) til oppfølging i byggeprosessen økes tilskuddssatsen med 3 %.

Dersom sertifisert vegplanlegger konkluderer med at prosjektet er ulønnsomt for skoginteressene i vegen, kan kostnaden for vegplanleggingen dekkes med inntil 75 % tilskudd.

Minimumskostnad

Minimumskostnad for søknad om tilskudd til bygging og tiltak på skogsbilveg settes til kr 100 000,-.

I særlige tilfeller ved punkttopprusting og avkjøringslommer fra offentlig veg kan dette fravikes.

Tilskuddsnivå

Følgende tilskuddsnivå brukes som retningsgivende ved fastsetting av tilskuddsprosent:

Tiltak	Prosent
Ombygging og nyanlegg av skogsbilveg (vegklasse 3 og 4) *	20 – 40 %
Utbedring av «flaskehals» på skogsbilveg *	inntil 40 %
Avkjøringslomme fra offentlig veg (for opplasting av tømmer)	inntil 50 %
Ombygging av bruer på skogsbilveger	50 % (60 %)
Bruk av vegplanlegger (gjelder på tiltak merket *)	+ inntil 6 %

Byggekostnader

Større «selvbyggerprosjekt» som blir gjennomført av skog-/vegeier, skal ha byggeplan og kostnadsoversikt utarbeidet av vegplanlegger. Anleggskostnad angitt av vegplanlegger er styrende i forhold til godkjent anleggskostnad i en tilskuddssøknad.

Maksimal byggekostnad som gir grunnlag for tilskudd settes til kr 1.500,- pr løpemeter veg, kostnad ut over dette gir ikke grunnlag for tilskudd.

Overordnede prosjektmidler til skogsvegformål

Kommunen gir Fylkesmannen rett til å avsette inntil 10 % av tildelt ramme til formålet skogsveg årlig.

Midlene skal gå til kompetanseoppbygging omkring temaet skogsveg. Eksempel på tiltak er oppbygging av vegplanleggerkompetanse, tilstandsregistrering av skogsbilveger, samt organisering av fagdager innenfor temaet skogsveg på lokalt og regionalt nivå.

Kommunen gir også Fylkesmannen rett til å administrere midlene og koordinerer utbetalinger opp mot de instanser som skal godkjøres.

Frister for innsending av søknader

Frist for innsending av søknadene til kommunen det enkelte år: 30. april.

Søknader sendt etter 30. april behandles fortløpende dersom det fortsatt er tilskuddsmidler tilgjengelig.

Søknad fra skogeier(e)

Skogeier sender søknad om tilskudd med nødvendige vedlegg til kommunen. Der det er flere interessenter i vegen, skal søknad om tilskudd være signert av alle interessentene.

Vegformann kan signere søknad om tilskudd på vegne av interessentene i vegen, når det foreligger gyldig årsmøtevedtak om bygging i vegforeningen.

Tilskudd til skogkultur

Det kan gis tilskudd til ungskogpleie og markberedning for å stimulere til utvikling av kvalitetsskog

Tilskuddssats for ungskogpleie

For eiendommer mindre enn 10 000 dekar produktiv skog gis inntil 40 % tilskudd begrenset til maksimalt 220 kr per dekar.

For eiendommer større enn 10 000 dekar produktiv skog gis inntil 30 % tilskudd begrenset til maksimalt 150 kr per dekar.

Dette regelverket gjelder for tilskudd til ungskogpleie i hogstklasse II (foryngelse). Middelhøyde etter tiltak skal være maksimalt 10 meter.

Tilskuddssats for markberedning

Det gis inntil 20 % tilskudd, begrenset til maksimalt 75 kr per dekar gjeldende for alle eiendomsstørrelser.

Behandling av søknad

Søknader behandles fortløpende. Det stilles krav til dokumentasjon av kostnader og skogeier må søke om tilskudd for kostnadene med sin signatur enten digitalt ved å logge inn på skogfondskontoen www.skogfond.no eller på søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet, [LDIR-909 Utbetaling fra skogfond og søknad om tilskudd til skogkultur](#). Tiltakene skal kartfestes enten ved at avgrensning legges inn digitalt på kartløsning i skogfondssystemet eller ved å legge ved kart som tydelig viser avgrensningene av tiltaket.

Utbetaling

Tilskuddet utbetales etterskuddsvis til skogeiers skogfondskonto. Frist for innsending til kommunen publiseres for næringen i månedsskiftet november/desember.

Tilskudd til miljøtiltak i skog

I forbindelse med utarbeidelse av nye skogbruksplaner som skal leveres sommeren 2021 vil det bli gjennomført en revisjon av miljøregistreringer i skog. Aurskog-Høland kommune prioriterer derfor ikke tilskudd til miljøtiltak i skog i 2020.

Tilskudd til drift med taubane og hest

Tilskudd til drift med taubane og hest prioriteres ikke i Aurskog-Høland kommune.

Klage på vedtak om tilskudd

Statsforvalteren i Oslo og Viken er klageinstans for vedtak om:

Tilskudd til bygging og ombygging av skogsveg

Tilskudd til skogkultur

Tilskudd til miljøtiltak i skog

Tilskudd til drift med taubane, hest o.a.

Vedtaket fattet av kommunen kan påklages til Statsforvalteren i Oslo og Viken innen 3 uker.

Klagen skal sendes via kommunen. Klager må angi vedtaket det klages over og begrunne klagen.

Vedlegg 4

Lovpålagte oppdrag alkohol- og serveringsbevillinger og tobakk

Forvaltningen av regler og lovgivning for alkohol, tobakk og servering er i Norge delt mellom kommunene, helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet og Nærings- og fiskeridepartementet. I tillegg skal Statsforvalteren i hver region veilede. Kommunen har gjennom lov ansvaret for en rekke oppgaver innenfor alkohol-, servering- og tobakkforvaltning. I tabellen nedenfor gis en oversikt over disse oppgavene.

Oppdrag	Oppdragsgiver	Lovhjemmel	Beskrivelse av oppdraget	Omfang	Lokale føringer
Salgsbevilling (nytt og eksisterende lokale)	Helse- og omsorgsdepartementet	Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) - Lovdata	Veiledning og informasjon, saksbehandling, kontroll og klagebehandling. Saksbehandling i forbindelse med justeringer av bevilling. Gebyr og omsetningsoppgave. Politisk behandling ved nytt lokale, administrativt ved eksisterende. Fornyelse hver kommunestyreperiode, alle bevillingshavere skal vurderes og godkjennes på nytt, nye lokale retningslinjer skal utarbeides Bevillingsgebyr og omsetningsoppgave; Informasjon, veiledning, påminnelse, utregning, fakturering.	Ca. 15 faste salgsbevillinger.	retn-linjer-overordnet-alkoholpolitikk-og-alkohol-serveri-komm-bygg--2019 (aurskog-holand.kommune.no)

Skjenkebevilling (nytt og eksisterende lokale)	Helse- og omsorgsdepartementet	Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) - Lovdata	<p>Veiledning og informasjon, saksbehandling og klagebehandling. Saksbehandling i forbindelse med justeringer av bevilling</p> <p>Politisk behandling ved nytt lokale, administrativt ved eksisterende.</p> <p>Fornyelse hver kommunestyreperiode, alle bevillingshavere skal vurderes og godkjennes på nytt, nye lokale retningslinjer skal utarbeides.</p> <p>Bevillingsgebyr og omsetningsoppgave; Informasjon, veiledning, påminnelse, utregning, fakturering.</p>	Ca. 8-10 faste skjenkebevillinger	retn-linjer-overordnet-alkoholpolitikk-og-alkohol-servi-komm-bygg--2019 (aurskog-holand.kommune.no)
Skjenkebevilling for en enkelt anledning og ambulerende skjenkebevilling	Helse- og omsorgsdepartementet	Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) - Lovdata	<p>Veiledning og informasjon, saksbehandling, kontroll og klagebehandling.</p> <p>Bevillingsgebyr og omsetningsoppgave; Informasjon, veiledning, påminnelse, utregning, fakturering.</p>	Rundt 30 enkelt anledninger i året 3-5 ambulerende i året	retn-linjer-overordnet-alkoholpolitikk-og-alkohol-servi-komm-bygg--2019 (aurskog-holand.kommune.no)

Tilvirkning (kommunal)	Helse- og omsorgsdepartementet	Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) - Lovdata	Saksbehandling av søknader til politisk behandling.		retn-linjer-overordnet-alkoholpolitikk-og-alkohol-serv-i-komm-bygg--2019 (aurskog-holand.kommune.no)
Serveringsbevilling	Nærings- og fiskeri-departementet	Lov om serveringsvirksomhet	Veiledning, informasjon, saksbehandling og klagebehandling.	Rundt 30 eksisterende. Rundt 3-8 nye i året.	retn-linjer-overordnet-alkoholpolitikk-og-alkohol-serv-i-komm-bygg--2019 (aurskog-holand.kommune.no) Forskrift om åpningstider for serveringssteder, Aurskog-Høland kommune, Viken - Lovdata
Alkoholpolitisk plan	Helse- og omsorgsdepartementet	Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) - Lovdata	Lokale føringer for alkoholpolitikk, total gjennomgang og endringer.	Hver kommunestyreperiode.	retn-linjer-overordnet-alkoholpolitikk-og-alkohol-serv-i-komm-bygg--2019 (aurskog-holand.kommune.no) Plan for arbeid med rus og avhengighet 2018-2022 Kommunedelplan for folkehelse 2017-2021
Kontroll av faste salgs- og skjenkebevillinger, enkelt anledning, ambulerende og tobakktilsyn	Helse- og omsorgsdepartementet	Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) - Lovdata	Oppfølging av kontrollskapet, rapporter, prikktildeling, klagebehandling, nok kontroller ut fra lovkrav (hvert sted kontrolleres minst en gang per år. Og minst tre ganger så mange		retn-linjer-overordnet-alkoholpolitikk-og-alkohol-serv-i-komm-bygg--2019 (aurskog-holand.kommune.no)

		Lov om vern mot tobakksskader Forskrift om registrerings- og bevillingsordning for tobakksvarer mv - Lovdata	kontroller som antall salgs- og skjenkesteder)		
Kunnskapsprøve og etablererprøve	Helse- og omsorgs- departementet Nærings- og fiskeri- departementet	Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) - Lovdata Lov om serveringsvirksomhet	Veiledning, informasjon, arkivleting og gjennomføring av selve prøven.		retn-linjer-overordnet-alkoholpolitikk-og-alkohol-serveri-komm-bygg--2019 (aurskog-holand.kommune.no)
Årsmelding for rus- og alkohol			Følger av bevillingsgebyr og tobakksavgift, årlig aktivitet, kontroller, statistikk og forklaring av aktivitet		

Vedlegg 5

Oversikt over samarbeid

Aurskog-Høland kommune har eierinteresser eller deltar i flere nettverk og organisasjoner som arbeider med næringsutvikling. Nettverkene har ulik geografisk, faglig, organisatorisk innretning. De har også ulike formål. Kommunens knytning og ressursmessig forpliktelser til samarbeidene varierer også veldig.

Den grafiske oversikten under viser aktører som påvirker rammevilkårene innen næringsutvikling.

Oversikten under viser samarbeid vi har, og hvilken relasjon vi har til dem. Denne er hele tiden i utvikling. Kommunen må til enhver tid vurdere alle samarbeidsrelasjoner og sikre at disse bidrar til realisering av kommunens strategier. Dette er vurderinger som gjøres løpende. En ny næringsstrategi vil utløse behov for å gå opp grenseganger med flere partnere for å konkretisere kommunens engasjement og sikre at kommunen får tilstrekkelig igjen for de enkelte samarbeidene.

Det er også viktig at vi i våre aktiviteter knytter til oss våre samarbeidspartnere.

Navn	Relasjon	Beskrivelse	Kommentar
AS Aurskog-Høland Utbyggingsselskap	Heleid aksjeselskap	Selskapet erverver tomteområder, gjør disse byggeklare og eventuelt oppføre næringsbygg for salg eller utleie. Ordfører er generalforsamling. Hjem – Aurskog-Høland Utbyggingsselskap (ahutbygging.no)	Selskapet har realisert viktige næringsarealer som har bidratt positivt til næringsutviklingen. Det må sikres at selskapets retning samsvarer med kommunens strategier. Tett samarbeide, avklarte roller og løpende dialog er nødvendig for at kommune og selskap trekker i felles retning.
Jobberiet AS	Heleid aksjeselskap	Kommunens arbeidsmarkedsbedrift. Jobberiet	Bidrar positivt til inkludering gjennom arbeidstrening. Det må sikres at selskapets retning samsvarer med kommunens strategier og ikke i for sterk konkurranse med ordinært næringsliv. Tett samarbeid, avklarte roller og løpende dialog er nødvendig for at kommune og selskap trekker i felles retning.
Aurskog-Høland utvikling	Sekretariat	Sammenslutning av de fire næringsforeningene i kommunen, representanter for landbruksorganisasjonene og de to lokale bankene.	Bidrar positivt til dialog mellom kommunen og de lokale næringsforeningene, samt organiserer og koordinerer aktiviteter for næringslivet. Viktig å opprettholde tett og god dialog med.
Samarbeidsrådet for Nedre Romerike	Medlem	Politisk / strategisk samarbeidsorgan for de fem kommunene på Nedre Romerike. Det er etablert to faggrupper innen transport og næringsutvikling. Hjem - Samarbeidsrådet for Nedre Romerike (sfnr.no)	Bidrar til nettverk mellom fagmiljøer og har utarbeidet felles strategi for næringsutvikling på Nedre Romerike.

			Samarbeidet er viktig for at Aurskog-Høland kommune skal nå sine mål, men organisasjonen er preget av noe fraksjonering.
Etablerertjenesten	Deltager	Samarbeid mellom Viken fylkeskommune og kommunen på Nedre Romerike om å tilby gratis etablererveiledning. Lillestrøm kommune er oppdragsgiver på vegne av kommunene på Nedre Romerike. Etablerertjenesten på Øvre og Nedre Romerike (startupromerike.no)	Tilbyr gode gratis kurs, nettverksarenaer og veiledning til gründere som supplerer kommunens næringsrådgivning. Gjensidig ønske om sterkere lokal tilstedeværelse og nettverk for kommunens grundere.
Haldenkanalen Regionalparken	Eier	Haldenkanalen Regionalpark arbeider med merkevarebygging, utvikling av opplevelsesnæringen, primærnæringen og stedsutvikling i Aurskog-Høland, Marker, Aremark og Halden kommune. Haldenkanalen Regionalpark	Bidratt positivt til markedsføring og prosjekter innen besøksnæringen. Organisasjonen er i en prosess for å finne ny retning og innretning. Kommunen må stille krav til lokale resultater som bygger opp under våre mål for at videre deltagelse skal være relevant. Det må være bedre informasjonsflyt og kommunen må ha bedre påvirkningsmuligheter i ny organisasjonsmodell. Det fremmes politisk sak høsten 2023 for vurdering av videre deltagelse.
Kunnskapsbyen Lillestrøm	Medlem	Kunnskapsbyen Lillestrøm er en næringsutviklingsforening med bedrifter, utdannings- og forskningsinstitusjoner, kommuner og offentlige virksomheter som medlemmer. Organisasjonen har til formål å være koblingsboks mellom næringsliv, akademia og kommunene for kompetanse- og næringsutvikling på Romerike. Hjem - Kunnskapsbyen Lillestrøm	Bidrar positivt til dialog og relevante prosjekter og nettverk for næringslivet i regionen. Kommunens deltagelse er viktig for å kunne støtte lokalt næringsliv og bygge relasjoner i regionen.
Ungt Entreprenørskap	Medlem	Ungt entreprenørskap er en ideell organisasjon som jobber sammen med utdanningssystemet, næringslivet og andre aktører for å utvikle barn og unges kreativitet, skaperglede og tro på seg selv. De tilbyr ulike opplæringsprogram i hele skoleløpet. Forsiden Ungt Entreprenørskap (ue.no)	Bidrar til kunnskapsutvikling hos barn og unge. Kommunen ønsker tett og god dialog med ungt entreprenørskap og et godt tilbud fra organisasjonen til våre elever om entreprenørskap, stedsutvikling og kreativitet.

Østfold Næringshage	Medlem	En del av SIVA (Selskapet for industrivekst Statsforetak) sitt næringshagenettverk. NÆRINGSHAGEN ØSTFOLD - HJEM (naringshagenostfold.no)	Tilbyr nettverk, rådgivning og prosjektdeltakelse. Det må utvikles klarere leveranser og tettere samarbeid med næringshagen.
---------------------	--------	--	---

Diverse medlemskap og samarbeid som kan ha relevans. Listen er ikke uttømmende.

- Norasondegruppen AS [Norasonde - norasondegruppen.no](#)
- Grensekomiteen Värmland/Østfold [Hjem - Grensekomiteen Värmland-Østfold \(varmost.net\)](#)
- Norsk bioenergiforening [Nobio – Interesseforeningen for norsk bioenergi](#)
- Utmarkskommunenes Sammenslutning [USS - Forside \(utmark.no\)](#)
- Glommen Mjøsen Skog [Glommen-Mjøsen Skog - Glommen Mjøsen Skog \(glommen-mjosen.no\)](#)
- Viken skog [Viken Skog](#)
- Bjørkelangen videregående skole [Bjørkelangen videregående skole \(viken.no\)](#)
- Haldenvassdraget vannområde [START | halden \(haldenvassdraget.org\)](#)
- Guldkorn [Guldkorn - Smak på Østfold! | Lokalmat | Viken](#)
- Østfold Energi [Østfold Energi - Vannkraft, vindkraft og fjernvarme \(ostfoldenergi.no\)](#)
- Normeka AS (Liten eierandel) [Normeka – Aluminium til nye høyder](#)

Vedlegg 6 – Aktivitetsplan 2023 med forslag til handlingsplan fra 2024

Med utgangspunkt i innspill som er mottatt i høringsperioden, er det gjort prioriteringer av de foreslåtte aktivitetene. Aktiviteter planlagt i 2023 skal gjennomføres med de ressursene som er tilgjengelig. I handlingsplan fra 2024 er det forslag til aktiviteter som vil kreve tilførsel av ressurser for å nå ønsket ambisjonsnivå. Disse vil bli konkretisert og fremmet til politisk behandling i forbindelse med økonomiplan.

Alle tiltakene vil bli evaluert. Evalueringene vil danne grunnlag for eventuell videreføring og vedlegges som en del av beslutningsgrunnlaget i økonomiplanen. Første revisjon av handlingsplanen er planlagt i 2025. Handlingsplanen vil på sikt inngå i økonomiplanen og rulleres hvert fjerde år.

Tabellen under viser en totaloversikt over planlagte aktiviteter for 2023 og 2024. For å være en næringsvennlig kommune, er samskaping, god tilgjengelighet for næringslivet og faglig oppdatering viktig.

Følgende aktiviteter er anbefalt prioritert for 2023:	Følgende aktiviteter er ønsket prioritert fra 2024:
<ul style="list-style-type: none">• Gjøre næringsstrategien og handlingsplan kjent internt i organisasjonen.• Gjennomføre et åpent møte med tema offentlig anbud• Oppfølging av eksisterende nettverk• Arrangere 2-4 åpne møter, gjerne sammen med andre. Planlegge møter for 2024.• Følge opp eiere av næringsarealer og nye forslag til reguleringsplaner• Videre arbeide med konkretisering av bærekraftig næringspark• Avklare samarbeid innen besøksnæringene.• Kartlegge og opprette kontakt med forskningsinstitusjoner.• Bruke de kanaler som kan påvirke lokal infrastruktur, spesielt for å få realisert ny Glommakrysning.• Dialog med kollektivtilbydere for å se på gode løsninger i hele kommunen.	<ul style="list-style-type: none">• Utarbeide plan for økt kunnskap om offentlig anbud og gjennomføre denne.• Oppfølging av eksisterende nettverk og utarbeide en strategisk plan for eventuell opprettelse av nye nettverk.• Arrangere 8-12 åpne møter, gjerne sammen med andre.• Følge opp eiere av næringsarealer og nye forslag til reguleringsplaner.• Videre arbeide med konkretisering av bærekraftig næringspark• Arbeid med økt besøksattraktivitet, enten gjennom eksisterende nettverk eller selvstendige satsinger.• Konkretisere arbeidet for økt lokal videreføring innen korn og cellulose.• Sikre at kommuneplanens arealdel støtter næringsstrategiens mål• Opprette faste samarbeid med forskningsinstitusjoner.• Bruke de kanaler som kan påvirke lokal infrastruktur, spesielt for å få realisert ny Glommakrysning.• Dialog med kollektivtilbydere for å se på gode løsninger i hele kommunen.

Utdypende beskrivelse av de prioriterte tiltakene:

Aktivitet	Beskrivelse	Handling	Aktivitet og ambisjoner i 2023	Aktivitet og ambisjoner fra 2024	Ressursvurdering fra 2024
Kunnskap om offentlige innkjøp	Mange, spesielt mindre aktører vegrer seg for å svare på anbud da de ikke har tilstrekkelig kompetanse. Sikre at lokalt næringsliv kan være aktuelle tilbydere når det gjøres innkjøp.	Innkjøper gjennomfører opplæring for lokalt næringsliv, gjerne i direkte tilknytning til et konkret anbud. Alle som anskaffer skal være tilgjengelig for å gi aktiv veiledning til lokale næringsaktører. Enhet næring kan bistå med markedsinformasjon i konkrete anbud for å målrette anbudsinvitasjon. Kunnskap om innovativ anbudsmetodikk skal vurderes.	Gjennomføre et åpent møte for lokalt næringsliv, tilsvarende det som er gjennomført i Lillestrøm kommune	Utarbeide en plan for kontinuerlig dialog med lokalt næringsliv og arrangere minimum et årlig møtepunkt. Intern kunnskapsdeling og øke kunnskap om innovative anskaffelser.	Ingen
Forutsigbar saksbehandling	Forutsigbarhet i saksbehandlingen er viktig for å være en næringsvennlig kommune. Det er viktig å sikre gode langsiktige løsninger for den totale ønskede samfunnsutviklingen.	Saksbehandler skal gi tydelig informasjon i møte med søkere, også før søknad. Arealplanlegger skal sikre at næringsarealene bidrar til god samfunnsutvikling.	God tilgjengelighet fra saksbehandler.	God tilgjengelighet fra saksbehandler.	Ingen
	Oppfølging av tilskuddsmottakere og bevillingshavere både i forhold til lovpålagte	Enkeltøkere veiledes og følges opp ut fra behov.	God tilgjengelighet fra saksbehandler.	God tilgjengelighet fra saksbehandler.	

	kontroller og faglig oppfølging / veiledning.				
De riktige nettverkene	Nettverk og samarbeid er viktig for å lykkes – både som næringsutøver og som kommune.	Kommunens rolle er å legge til rette for relevante nettverk – gjerne i samarbeid med andre. Kommunen vil støtte opp om de nettverkene som er og bidra til å etablere nye der det er behov i næringslivet.	Oppfølging av eksisterende nettverk.	Oppfølging av eksisterende nettverk og utarbeide en strategisk plan for eventuell opprettelse av nye nettverk.	For å styrke samarbeidet om næringsutvikling i kommunen, er det ønskelig med en nettverkskoordinator i 50-100% stilling – i samfinansiering med andre.
	Aurskog-Høland Utvikling er en overbygning av de fire næringsforeningene i kommunen, de to lokalbankene og landbruksorganisasjonene.	Kommunen er sekretariat. Videreutvikler nettverket for å skape aktivitet, samhold og samarbeid som knytter bygdene og ulike næringer sammen.	Planlegge og delta på månedlige styremøter. Følge opp henvendelser og saker mellom møtene.	Fortsette driften. Bidra til utarbeidelse av handlingsplan for å målrette den felles aktiviteten.	Innenfor dagens budsjett: 5-10% stilling, medlemsavgift på kr 20 000 årlig. Prosjekter finansieres etter søknad. Ved økt aktivitet vil det være behov for ytterligere ressurser, gjerne kombinert med nettverkskoordinator.
	Nettverket De 10 store er lederne i de største bedriftene. Nettverket skal synliggjøre mangfold og handlekraft.	Nettverket er i tidlig oppstart. Videre utvikling av nettverket planlegges som en del av den totale nettverksbyggingen i kommunen. Møteplassen skal videreutvikles med relevante temaer.	Gjennomføre minst et møte. Forankre og konkretisere nettverket videre, inkludert søknad om ekstern finansiering.	Gjennomføre minst et møte hvert halvår. Identifisere felles prosjekter og gjennomføre disse.	Sees i sammenheng med arbeidet med nettverksbygging. Ved økt aktivitet vil det være behov for ytterligere ressurser, gjerne kombinert med nettverkskoordinator.
	Besøksnæringen har hatt ulike nettverk innen reiseliv.	Arrangerer faglige møteplasser lokalt.	Arrangere minst et møte med tema innen besøksnæringen.	Arrangere minst et møte med tema innen	Et systematisk arbeid for å utvikle besøksnæringene og

	Det er ytret behov for nyetablering av dette.	Konkretisering av nettverk for besøksnæring gjøres i samarbeid med partnere som Haldenkanalen regionalpark, Kunnskapsbyen Lillestrøm eller andre.		besøksnæring hvert halvår. Tilføre kunnskap for å bidra til omdømmebygging og utvikling av flere unike opplevelser.	utvikle nye aktører, vil kreve ekstra ressurser. Dette må sees i sammenheng med nettverkskoordinator og punkt under om ressursbehov innen samarbeid om besøksnæringen.
Faglige og sosiale møteplasser	Faglig arrangement med mulighet for nettverksbygging.	Arrangere faglige møter og tilrettelegge for sosiale møteplasser i hele kommunen. Møtene kan med fordel arrangeres i samarbeid med partnere. Avdekke mangler, konkretisere behov og samle relevante aktører for å se etter muligheter for samskaping.	Planlegge og gjennomføre 2-4 åpne møter. Møtene kan være en del av andre satsinger. Lage årsplan for 2024.	Planlegge og gjennomføre 8-12 åpne møter. Møtene kan være en del av andre satsinger og i samarbeid med andre aktører.	Ingen. Ved innleie av foredragsholder, vil kostnadene til denne måtte dekkes.
	Landbruk	Ensomhet unge bønder Systematisk arbeid Nettverksbygging, psykososiale forhold.			
	Næringskonferanse: En større konferanse for kommunens næringsliv	I forbindelse med Stuttreist & Himlaga festivalen planlegges det en konferanse for kommunens næringsliv.	Arrangere næringskonferanse 15. september 2023. Foreløpig tema er besøksnæring. Det vil søkes på midler til gjennomføring av konferansen.	Vurdere større arrangement. Aktuelt tema kan være korn.	

	<p>Møteplasser innen landbruksnæringene Det arrangeres i dag Stormøte landbruk, markdag og skogdag. Dette er faste møtepunkt mellom kommunen og landbruksnæringene.</p>	<p>Selv om landbruksnæringene har mange gode møteplasser, er det viktig at kommunen bidrar – både i de møteplassene som er etablert og dersom det oppstår behov. Det kan være aktuelt med møteplasser der psykososiale forhold er tema – som ensomhet. Rekruttering / unge bønder er et annet aktuelt tema.</p>	<p>Møtet er gjennomført i februar. Det planlegges markdag i 8. juni 2023.</p>	<p>Gjennomføre stormøte i februar og markdag i løpet av vekstsesongen. Planlegge og gjennomføre minst et faglig møtepunkt til.</p>	<p>Ingen. Ved innleie av foredragsholder, vil kostnadene til denne måtte dekkes.</p>
	<p>Møteplasser mellom spisskompetanse og lokalt næringsliv: Bedriftene er ofte godt oppdatert innen sin nisje. Samtidig er det potensial for kompetansedeling mellom bedrifter. Kommune kan bistå med å koble og se verdikjedene som et hele.</p>	<p>Identifisere verdikjeder, bedrifter og relevante forskning for å vurdere konkrete prosjekter. Tilgjengeliggjøre relevant kompetanse gjennom digital informasjon og / eller på relevante møteplasser. Kunnskapsbyen Lillestrøm kan være en aktuell partner her.</p>	<p>Kartlegge aktuelle verdikjeder med bedrifter, kunnskapsmiljøer og mulighetsrom. Korn er en aktuell verdikjede. Se på grunnlag for konkrete prosjekt. Identifisere aktuelle kunnskapsmiljøer og personer innad i disse, og avtale møter. Aktuelle miljøer er UiO, NMBU, OsloMet, Kjeller Innovasjon, NILU, FFI og IFE.</p>	<p>Gjennomføre aktuelle prosjekter. Korn er en aktuell verdikjede å starte arbeidet med.</p>	<p>Avhenger av ambisjonsnivå. Aktuelle prosjekt vil fremmes i økonomiplan - antatt omfang: 50% stilling og kr 200 000.</p>

Omdømme og informasjon	Gode nettsider er ofte første møte mange har med kommunen.	Informasjonsansvarlige sikrer at relevant informasjon blir presentert på en god måte.	Løpende	Løpende	
	Jobbe strukturert med omdømmebygging for å styrke næringsattraktiviteten vår.		Planlegge omdømmeprosess. Framsnakke kommunen og næringslivet vårt	Gjennomføre en omdømmeprosess sammen med næringslivet for styrke felles omdømme – samskaping.	Det vil være behov for prosjektmidler for å gjennomføre prosjektet – antatt kr 100 000.
	Markedsføre våre konkurransefortrinn til partnere på Nedre Romerike. Som eneste kommune som uttaler et ønske om større industrietableringer, er det et konkurransefortrinn som må formidles. Det samme er fordelene ved å være en distriktskommune.	Markedsføre kommunens unike fortrinn ovenfor forskningsmiljøer, aktuelle bedrifter og partnere på Nedre Romerike	Oppdatere nettsider Gjennomføre et møte med tema finansiering. Nettverksarbeid	Vurdere konkrete prosjekter. Delta i relevante nettverk og presentere kommunen.	
Motivere til nye etableringer og innovasjoner i eksisterende	Videreutvikle gründerkulturen som er i kommunen – både for å etablere nye bedrifter og spinoff fra eksisterende. Etableringer knyttet opp til de verdikjedene vi er gode på, vil ha større sannsynlighet for å kunne lykkes.	Tilby gründerveiledning. Veiledning og informasjon om mulighetene for finansiering i det offentlige virkemiddelapparatet. Identifisere og følge opp relevante aktører. Koble nye aktører på eksisterende bedrifter og nettverk.	God tilgjengelighet fra rådgiver.	God tilgjengelighet fra rådgiver. Vurdere behov for konkretisering og strukturering av arbeidet.	Avhenger av ambisjonsnivå. Antatt omfang: 10% og kr 100 000.
	Motivere for lokal videreforedling – Agrotech,	Tilby gründerveiledning. Veiledning og informasjon om mulighetene for	God tilgjengelighet fra rådgiver.	God tilgjengelighet fra rådgiver.	Avhenger av ambisjonsnivå.

	næringsmiddel og cellulose er aktuelle satsinger.	finansiering i det offentlige virkemiddelapparatet. Identifisere og følge opp relevante aktører. Koble nye aktører på eksisterende bedrifter og nettverk.		Vurdere behov for konkretisering og strukturering av arbeidet.	Antatt omfang: 10% og kr 100 000. Det vil være ønskelig med en utviklingsressurs knyttet til verdikjedene mat og cellulose – i 50-100% stilling.
Arealtilgang	Sikre ledige næringsarealer med god variasjon i alle tettsteder. Sikre næringsarealer i sentrumsområder og utbyggingsprosjekter. I gode bomiljøer er næring og servicefunksjoner en viktig del, det samme er møteplasser. Arealer til dette må sikres tidlig i prosessene.	Følge opp eiere av næringsarealer. Følge opp innspill opp mot reguleringsprosesser.	Kontinuerlig svare ut interne høringer med fokus på næring og attraktive besøks- og bomiljøer. Kartlegge eiere av næringsarealer.	Bruke kommuneplanprosessen aktivt og målrettet. Arrangere møte med grunneiere til næringsarealer.	
	Bruke Aurskog-Høland Utbyggingselskap AS som redskap for å sikre gode varierte næringsarealer i hele kommunen.	Tydeliggjøre roller og samspill.	Åpen og regelmessig dialog. Se på et konkret utviklingssamarbeid.	Åpen og regelmessig dialog. Konkretisere minst et felles prosjekt.	
	Utvikle prinsipper for en moderne bærekraftig næringspark . Videre arbeid med forprosjekt i igangsatt i regi av Utbyggingselskapet	Følge opp mulighetsstudien om en bærekraftig næringspark og se på mulighetene for realisering i kommunen.	Forprosjektet er ferdig til sommeren 2023. Videreutvikle dette som underlag for kommuneplanprosessen.	Bruke kommuneplanprosessen aktivt og målrettet. Videreføre arbeidet med konkretisering av en bærekraftig næringspark med spesielt fokus på omdømmebygging.	5% stilling og kr 200 000 til innleie av spisskompetanse.

	<p>Forberede store nok arealer til industrisatsninger innen det grønne skifte – en bærekraftig næringspark. Det er begrensede arealer tilgjengelig rundt oss. Samtidig etterspørres det større områder som er ferdig regulert. Ved å tilgjengeliggjøre gode arealer for de rette bedriftene, vil det kunne berike det lokale næringslivet</p>	<p>Jobbe for at et stort attraktivt område kan avsettes i kommuneplanen, og at det settes tydelige krav og forventninger til en eventuell stor bærekraftig næringspark. Sikre forankring hos regionale myndigheter for å avsette stort nok arealet.</p>		<p>Bruke kommuneplanprosessen aktivt og målrettet.</p>	
	<p>Energi er en knapphetsfaktor og lokal produksjon av kraft vil være et konkurransefortrinn. Ikke all lokalprodusert kraft kan brukes der den produseres. Det må derfor også ses på muligheter for lagring og/eller bruk av kraftnettet.</p>	<p>Noe kraftproduksjon kan knytte til bygninger og områder som allerede er bebygde. Dette vil ikke være tilstrekkelig for å dekke de framtidige kraftbehovene. Det vil være behov for å avsette arealer til kraftproduksjon gjennom for eksempel sol eller vind.</p>		<p>Bruke kommuneplanprosessen for å få en politisk diskusjon om det skal åpnes for å settes av større arealer til kraftproduksjon. Og hvilke typer arealer som er aktuelt å sette av til kraftproduksjon sett opp mot strategiens hovedmål og bærekraftsprinsippene.</p>	
Samarbeid	<p>Kommunen har mange samarbeid og samarbeidspartnere. I handlingsplanen skal disse utvikles til strategiske samarbeid som bidrar til</p>	<p>Kommunen deltar aktivt i flere regionale forpliktende samarbeid. Flere av disse er nå i en mellomfase og avventer avklaringer om framtida. Det er viktig at det sikres</p>	<p>Bidra i strategiske prosesser og presentere gode beslutningsgrunnlag til politikken.</p>	<p>Sikre at kommunen er med i de rette nettverkene for vårt næringsliv. Helhetlig operasjonell satsing på besøksnæring. Arbeid</p>	<p>Usikkert. Det er ønskelig med en ressurs på 50-100% som besøksansvarlig.</p>

utvikling av næringslivet i kommunen vår.	at videreføring av samarbeid gir mye igjen for innskutte ressurser og bidrar til oppfølging av kommunens mål.		med økt besøksattraktivitet, enten gjennom eksisterende nettverk eller selvstendige satsinger (krever tilførte ressurser).	
Utvikle samarbeidet i Regionalpark Haldenkanalen . Dette er et pågående samarbeid. Det arbeides nå med plan for en ny 10-årsperiode.	Bidra i strategisk prosess. Vurdere plan for neste periode.	Bidra i strategisk prosess. Utarbeide politisk sak om videreføring høst 2023.	Avhenger av politisk beslutning.	10-40% stilling avhengig av innretning av samarbeidet. Kr 400 000 per år i medlemsavgift
Delta i internasjonale prosjekter som Across Boarder Collaboration: Eventuell videreføring av interregprosjekt om besøksnæring og stedsutvikling sammen med noen kommuner knyttet til Haldenkanalen og noen Värmlandskommuner	Søknad innsendt, avventer avklaring om ekstern finansiering. Dersom prosjektet får tilstrekkelig finansiering, vil det bli igangsatt prosjekter med fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • nettverk og samarbeid • stedsutvikling organisasjonsbygging 	Avklaring om finansiering før sommeren 2023. Eventuell oppstart høsten 2023.	Avhenger av finansiering.	Dersom prosjektet gjennomføres som omsøkt, vil det være behov for 50% stilling og kr 200 000. Dette kan kombineres med stillingen som besøksansvarlig.
Regionalt samarbeid for å nå våre mål. Det er mange regionale fagfelt som påvirker vår næringsattraktivitet.	Kollektivtilbudet, bredbånds-/mobildekning og veinettet må bedres for å øke vår næringsattraktivitet. Det samme gjelder tilgangen på energi. For å bedre dette må vi samarbeide	Samarbeidsrådet for Nedre Romerike vil være en viktig partner, og Aurskog-Høland skal være en tydelig stemme her.	Delta og sette agendaen på relevante regionale nettverksarenaer.	

		bredd – både politisk og administrativt.			
	Infrastruktur og kollektivtilbud er viktig for lokalisering av næringslivet.	I tillegg til arbeid i regionale fora, må kommunen på selvstendig grunnlag påvirke utviklingen av infrastrukturen i og til vår kommune. Ny Glommakrysning er viktig for vårt næringsliv. Kollektivtilbudet i vår kommune begrenser våre valgmuligheter – både valg knyttet til næringsliv og arbeid, men også valg knyttet til bærekraft. Gode kollektivløsninger for pendlere og internt i kommunen er viktig for blant annet rekruttering	Bruke de kanaler som kan påvirke lokal infrastruktur, spesielt for å få realisert ny Glommakrysning. Dialog med kollektivtilbydere for å se på gode løsninger i hele kommunen.	Bruke de kanaler som kan påvirke lokal infrastruktur, spesielt for å få realisert ny Glommakrysning. Dialog med kollektivtilbydere for å se på gode løsninger i hele kommunen.	